

ÜYÜ NĪ ŪHORO
MWEGA ŪRIA WAANDĪKIRŪO NĪ

JOHANA

1 O KIAMBĪRĪRIA-RĪ, Ūhoro warī o kuo, naguo Ūhoro watũire o hari Ngai, o naguo Ūhoro warī o Ngai. ² Ūcio, Ūhoro-rī, nīaagĩtũire hari Ngai o kiambĩrĩria. ³ Indo ciothe ikigĩa ciagiũre na ūndũ wake, na kindũ o giothe kirĩa kigĩte, gũtirĩ kiagiũre we atarĩ ho, o na kĩmwe. ⁴ Thĩnĩ wake nĩkuo kwari muoyo, naguo muoyo ūcio nĩguo warĩ ūtheri wa andũ. ⁵ Naguo ūtheri nĩtũũire o ūtherete nduma-inĩ, nayo nduma ndiaũhootire.

⁶ Nĩgwokire mũndũ waretetio nĩ Ngai, wetagwo Johana. ⁷ Mũndũ ūcio okire nĩ ūndũ wa ūira, oimbũre ūhoro wa ūtheri ūcio, nĩ getha andũ othe metikie nĩ ūndũ wake. ⁸ Na tiwe ūtheri ūcio; okire no getha oimbũre ūhoro wago, ūtheri ūcio. ⁹ Ūtheri kũna, ūria ūmũrikagira mũndũ o wotho, nĩwari kuo ūgĩũkaga thĩ. ¹⁰ We, Ūtheri ūcio, aarĩ gũkũ thĩ, o nayo thĩ ikigĩa yagiũre na ūndũ wake, nakĩo kirĩndĩ gia gũkũ thĩ gĩkiaga kũmũmenya. ¹¹ Okire gwake mwene, nao andũ ake mwene matiigana kũmwĩtĩkĩra. ¹² No arĩa othe maamwĩtikĩre, nĩo arĩa mehokete rĩtwa riake, acio akĩmahotithĩa gũtuĩka ciana cia Ngai, ¹³ itaacirĩrũo nĩ thakame, kana igĩciarũo nĩ kwenda kwa mwĩri kana kwenda kwa mũndũ, no Ngai. ¹⁴ We, Ūhoro-rĩ, agĩgĩtuĩka mũndũ, agĩtũũrania na ithuĩ aiyũirũo nĩ ūtugi na ūhoro-ũria-wa-ma, na ithuĩ tũkĩlonera riri wake, riri o ta wa mwana wa mũmwe oimĩte kũri Ithe.

¹⁵ Johana nĩoimbũrĩte ūhoro wake, akaanĩrĩra akoiga atĩrĩ, Ūcio nowe ndoigire, atĩ, Ūria ūgũũka thutha wakwa nĩagiũte mbere yakwa, nĩ gũkorũo aarĩ kuo mbere yakwa. ¹⁶ Amu-rĩ, thĩnĩ na kũiyũrũo kũu gwake twanaho ithuothe, tũgĩtugagwo rĩngĩ na rĩngĩ. ¹⁷ Tondũ watho watũmirũo na Musa; ūtugi na ūhoro-ũria-wa-ma mokire na Jesu Kristo. ¹⁸ Gũtirĩ mũndũ ūrĩ ona Ngai; Mũriũ wa mũmwe, ūria wĩ gĩthũri-inĩ gia Ithe, nĩwe uumbũrĩte ūhoro wake.

¹⁹ Ūira wa Johana naguo nĩ ūyũ, rĩrĩa Ayahudi maamũrekeirie athĩnjĩri-Ngai na Alawii, me Jerusalemu, makamũũrie, Wee nĩwe ū? ²⁰ Akiumbũra na ndahithe; agĩkiumbũra akiuga, Nĩ ti nĩ Kristo. ²¹ Nao makĩmũũria, Nĩngĩ nĩ atĩa? Nĩwe Elija? Nake akiuga, Ti nĩ. Ūkĩrĩ mũnabii ūria? Nake agĩcokia, Aca. ²² Tondũ ūcio makĩmũũria atĩrĩ, Nĩngĩ nĩwe ū? nĩguo tũhũndũrĩre arĩa maatũrekeirie ūhoro. Ūkuuga atĩa ūhoro waku?

²³ Nake akiuga atĩrĩ, Nĩ nĩ mũgambo wa mũndũ ūkwanĩrĩa werũ-inĩ akoiga, Rũngariani njira ya Mwathani, o ta ūria Isaiia ūria mũnabii oigire.

²⁴ Na andũ acio maaretetio nĩ Afarisai. ²⁵ Magĩcoka nĩngĩ kũmũũria, makĩmwĩra atĩrĩ, Rĩu-rĩ, ongorũo tiwe Kristo, na tiwe Elija, na tiwe mũnabii ūria-rĩ, ūkĩbatithagia andũ nĩ ūndũ kĩ? ²⁶ Nake Johana akĩmacokeria, akiuga, Nĩ mbatithanagia na maĩ: o gũkũ kwanyu nĩkũrũngĩ mũndũ mũtoĩ, ²⁷ ūria ūgũũka thutha wakwa, itaigaine nĩ njohore mũkwa wa kiratũ giake. ²⁸ Maũndũ macio mekĩirũo Bethania mũrĩmo ūria wa Jorodani, o kũu Johana aarĩ kũbatithania.

²⁹ Mũthenya ūyũ ūngĩ akĩona Jesu agũka arorete kũrĩ we, akiuga atĩrĩ, Onei Gatũrũme ka Ngai, karia ga gũtwara mehĩa ma kirĩndĩ! ³⁰ Ūyũ nowe ndoigire, atĩ, Thutha wakwa nĩgũgũũka mũndũ ūgũte mbere yakwa, nĩ gũkorũo aarĩ kuo mbere yakwa. ³¹ Na ndiamũũĩ o na nĩ; indĩ nĩguo aguũkĩre Isiraeli, nĩkĩo ndokire ngĩbatithagia andũ na maĩ. ³² O nake Johana akiheana ūira, akiuga, Nĩnyonete Roho agĩkũrũka akiuma Igũrũ

- 1 Kĩam 1:1;
1 Joh 1:1, 2;
Kũg 19:13.
2 Kol 1:17.
3 Thab 33:6;
Kol 1:16;
Ahib 1:2.
4 Joh 5:26.
5 Joh 3:19.
6 Luk 1:13-17,
76, 77;
Mat 3:1;
Mar 1:4.
7 Joh 3:26.
8 Joh 1:20, 34.
9 1 Joh 2:8.
10 1 Kor 8:6.
11 Mat 21:38.
12 1 Joh 3:1;
Gal 3:26.
13 Joh 3:5, 6.
14 Rom 1:3;
Gal 4:4;
2 Pet 1:16, 17.
15 Joh 1:27, 30;
Mat 3:11.
16 Ef 1:23;
Kol 1:19.
17 Tham 20:1,
23;
Rom 6:14.
18 Joh 6:46;
1 Tim 6:16;
1 Joh 4:12;
Mat 11:27;
Luk 20:22.
19 Luk 3:15.
20 Atũm 13:25.
21 Mal 4:5;
Gũcok 18:15.
23 Isa 40:3;
Mat 3:3;
Mar 1:3;
Luk 3:4.
25 Mat 21:25.
26 Mat 3:11;
Mar 1:7, 8.
27 Atũm 13:25.
28 Mat 3:6.
29 Joh 1:36;
Isa 53:7;
1 Joh 3:5.
30 Joh 1:15, 27.
31 Luk 1:17, 76,
77.
32 Mat 3:16;
Mar 1:10;
Luk 3:22.

33 Luk 3:2;
Mat 3:16.

34 Mat 3:17.

36 Joh 1:29;
Isa 53:7.

40-42 Mat 4:18-
22;
Mar 1:16-20;
Luk 5:2-11.

41 Joh 4:25;
Thab 2:2;
Dan 9:25.

42 Mat 16:18;
Mar 3:16;
1 Kor 1:12.

43 Mar 2:14.

44 Joh 12:21.

45 Luk 24:27;
Gücök 18:18;
Jer 23:5;
Ezek 34:23.

46 Joh 7:43, 52.

47 Thab 73:13;
32:2.

48 Joh 2:25.

49 Mat 14:33;
16:16;
Joh 6:69;
11:27; 12:13.

51 Kiam 28:12;
Mat 4:11;
Mar 1:13.

1 Joh 1:29, 35,
43.

4 Joh 19:26; 7:8,
30.

6 Mar 7:3, 4.

11 Joh 1:14.

12 Mat 4:13;
13:55;
Joh 7:3.

ahaana ta ndutura, agiikara igürü riake. ³³ Na ndiakimüüi o na nii; indí úria wandekirie ngabatithanie na mai, we niaanjiirire atiri, Úria úkona Roho agiikürükürira agaikara igürü riake, úcio niwe úbatithanagia na Roho Mútheru. ³⁴ Na ninyonete na ngoimbúra ati úyú nowe Mürü wa Ngai.

³⁵ Ningi müthenya úyú úngi Johana agikorúo arúngi, me na arutwo ake eri; ³⁶ agicúthiriria Jesu agiceera, akiuga, Onei Gatürdme ka Ngai! ³⁷ Na arutwo acio eri nimaaguire úguo aaria, magikürümürira Jesu. ³⁸ Nake Jesu akihügüka, akimona mamuumite thutha, akimoria, Ni atia mükwenda? Nao makimwira atiri, Rabii (úguo naguo wataürüo ni ta kuuga, Mürutani), úraaraga kü? ³⁹ Akimera, Úkai; nimúkuona. Magigithi makiona küria aaraaraga; na magiikara nake müthenya úcio: kwarí ta thaa ikümi. ⁴⁰ Andú acio eri maaiguire Johana aaria na makimürümürira, úmwe ni Andarea, mürü wa nyina na Simoni Petero. ⁴¹ We akiamba gükora mürü wa nyina Simoni, akimwira atiri, Türi kuona Mesia (nario ritwa riu riataürüo, ni atiri, Kristo). ⁴² Akimütware kwí Jesu. Nake Jesu akimüroora, akiuga atiriri, Wee tiwe Simoni, mürü wa Jona? úgütuwu Kefa (riu nario riataürüo, ni Petero; na noguo Ihiga).

⁴³ Müthenya úyú úngi Jesu agitúka niékuuma küu athi Galili, agikora Filipu: nake Jesu akimwira atiri, Nümürira. ⁴⁴ Na riri, Filipu aari wa kúndü gwetagwo Bethisaida, agagítuka ni wa itúura ria Andarea na Petero.

⁴⁵ Filipu nake agikora Nathanaeli, akimwira atiri, Niútonete úria waandikirúo úhoro wake ni Musa watho-ini, o nao anabii makíandika úhoro wake, na niwe Jesu, mürü wa Jusufu, wa küria Nazarethi. ⁴⁶ Nake Nathanaeli akimúuria atiri, Gwi kindü kiega kingiuma Nazarethi? Nake Filipu akimwira, Úka úkone. ⁴⁷ Nake Jesu akiona Nathanaeli agiúka na küri we, akiuga atiriri ni úndü wake, Onei Müisiraéli kúna, útarí na úhinga!

⁴⁸ Nake Nathanaeli akimúuria, Únjüú atia? Nake Jesu agicokia, akimwira atiriri, Riria uuma müküyü-ini, Filipu ataanagwita-ri, ningükwine. ⁴⁹ Nake Nathanaeli akimúckeria atiri, Rabii, wee niwe Mürü wa Ngai! niwe Múthamaki wa Isiraéli! ⁵⁰ Nake Jesu agicokia, akimwira atiri, Githi niwetikia no úndü ndakwira, ati, Ningükwine riria uuma müküyü-ini? Niúkona maúndü manene küri maya. ⁵¹ Agicoka akimwira atiriri, Ndamwira atiri, o ma, ma, Múkona Igürü gwi kühingüre, na muone araika a Ngai makíambatagirira Mürü wa mündü makimúikürükagirira.

2 NINGI müthenya wa gatatu gükigia na kihikanio kúndü gwitagwo Kana ya Galili, nake nyina wa Jesu aari ho; ² o na Jesu nake nietirúo, na arutwo ake, mathi kihikanio kiu. ³ Nayo ndibei yaaga kúmaigana, nyina wa Jesu akimwira atiri, Matiri na ndibei. ⁴ Nake Jesu akimwira, Mútumia úyú, úhoro ni úrikú witú nawe? Ihinda riakwa ritiri rirakinya. ⁵ Nyina agikúra ndungata atiriri, O úria ekúmwira, ikai guo. ⁶ Na riri, kwari ndigithü ithathatü cia mahiga ciaigitwo kuo ni úndü wa mitugo ya Ayahudi ya gwitheria, imwe no güthirira mai ma mütúngi úria múnene maita meri kana matatú. ⁷ Nake Jesu akimera atiri, Iyúriai ndigithü icio mai. Magigiciiyúria o riita. ⁸ Agicoka akimera atiri, Riu tahiai, mütwarire mütabania wa iruga. Nao makimütwarira. ⁹ Mütabania wa iruga nake aacama mai macio matukite ndibei, na ndamenye haria yumite (indí ndungata iria ciatahite mai, cio niciamenyaga), úcio mütabania wa iruga aglita mühikanania, ¹⁰ akimwira atiri, Mündü aambaga küruta ndibei iria njega; na andü maarikia kúnnya muno, akaruta iria itari njega muno; wee-ri, úküigite ndibei iria njega úkamiruta riu. ¹¹ Jesu niekire úguo küu Kana ya Galili, akimbiriria ciama ciake, agikionania únene wake; nao arutwo ake makija kúmwihoka.

¹² Thutha úcio agitherera Kaperinaumu, we, na nyina, na ariú a nyina, na arutwo ake; na magiikara kuo tútukú tútarí túngi.

¹³ Na riri, Bathaka ya Ayahudi niyatuite gũkinya, nake Jesu akiambata Jerusalemu. ¹⁴ Na kũu hekarũ-inĩ agikora andũ aria mendagia ng'ombe na ng'onde na ndutura, o na aria maakũuranagiria andũ mbia maikaire thi kuo: ¹⁵ agithondeka mũcarica na mikanda, akimarutũrũra kũu hekarũ othe, o na ng'onde na ng'ombe; o nacio mbeca cia aria maahunjithagia mbia agiciita thi, na akigũithia metha ciao; ¹⁶ akĩira aria mendagia ndutura atiri, Umiai ici gũkũ; tigi gũtua nyũmba ya Awa nyũmba ya thogora. ¹⁷ Nao arutwo ake makiririkana ati ni haandike atiri, Ni kiyo kiria ndĩ nakio kia nyũmba yaku gikandia. ¹⁸ Nao Ayahudi magigicokia makimwira atiri, Riu-ri, tondũ ũreka maũndũ maya-ri, kimenyithia ni kirikũ ũgũtuonia? ¹⁹ Nake Jesu agicokia ũhoro akimera, Thariai hekarũ ino, na mithenya itatũ ningamicokia igũrũ. ²⁰ Nao Ayahudi magikiuga atiri, Nyũmba ino-ri, ininite miaka mirongo ina na itandatũ igiakwo, nawe githĩ ũkamicokia igũrũ mithenya itatũ iriike? ²¹ No we ni hekarũ ya mwiri wake aagwetaga. ²² Na tondũ ũcio aarikia kũriũkio akoima kwĩ aria akuũ, arutwo ake magiki- ririkana ati nioigire ũguo; magigũtikia ũhoro ũria mwandike, o na kiugo kũu Jesu oigire. ²³ Na riri, hindi io aari kũu Jerusalemu Bathaka-inĩ hingo ya giathi, andũ aingi makiya kwihoka riitwa riake mona ciama ciake iria ekaga. ²⁴ No Jesu we ndaigana kwihoka ũhoro wao, ni gũkorũo nioi andũ othe, ²⁵ na tondũ ndaabataragio ni kuumbũrirũo ũhoro wa mũndũ; amu we mwene nioi ngoro ciao.

3 NA riri, kwari mũndũ wa thiritũ ya Afarisai, wetagwo Nikodemo, na aari mũnene wa Ayahudi. ² Ŭcio agithĩ kwĩ Jesu ũtukũ, akimwira, Rabii, nitũũlĩ wee ũri mũrutani uumite kwĩ Ngai; amu gũtiri mũndũ ũngihota gwĩka ciama ici wĩkaga, Ngai atari nake. ³ Nake Jesu agicokia akimwira, Ndakwira atiri, o ma, ma, Mũndũ aaga gũciarũo ringĩ, ndangihota kuona ũthamaki wa Ngai. ⁴ Nake Nikodemo akimũuria atiri, Mũndũ ahote atia gũciarũo e mukũrũ? Aahota gũtonya nda ya nyina hingo ya kerĩ, aciarũo? ⁵ Nake Jesu agicokia atiriri, Ndakwira o ma, ma, Mũndũ aaga gũciarũo ni mai o na Roho, ndangihota gũtonya ũthamaki-inĩ wa Ngai. ⁶ Kiria gũciarĩtwo ni mwiri no mwiri, na kiria gũciarĩtwo ni Roho ni roho. ⁷ Tiga kũgega ni ũndũ ndakwira, No mũciarirũo ringĩ. ⁸ Rũhuho rũhuru- taga o kũria rũkwenda, nawe ũkaigua rũkigamba, no ndũũĩ kũria ruumaga na kũria rũthiagia; na noguo ũhoro wa mũndũ o wothe ũciarĩtwo ni Roho. ⁹ Nake Nikodemo agicokia akimũuria, Maũndũ macio mahoteke atia? ¹⁰ Nake Jesu akimũcokeria akimwira atiri, Githĩ ũri mũrutani wa Isiraeli, na ndũkũgua maũndũ macio? ¹¹ Ndakwira atiriri, o ma, ma, Twaragia ũria tũũlĩ, na tũkoimbũra ũria twioneire; na inyuĩ mũkarega ũira witu. ¹² Ndakimwira maũndũ ma gũkũ thi, na mwaaga gwitikia, mwetikia atia ingimwira maũndũ ma na Igũrũ? ¹³ Na gũtiri mũndũ ũri aambata Igũrũ, tige o ũria waikũrũkire akiuma Igũrũ, niwe Mũrũ wa mũndũ, o ũria ũtũũ- raga Igũrũ. ¹⁴ Na ta ũria Mũsa aahaicirie nyamũ-ya-thĩ igũrũ werũ-inĩ, noguo Mũrũ wa mũndũ e na bata ahacio igũrũ: ¹⁵ ni getha mũndũ o wothe wĩtikĩtie agie muoyo wa tene na tene thiini wake we. ¹⁶ Amu Ngai, tondũ ni getha mũndũ o wothe ũmwihokete ndakore, no agie muoyo wa tene na tene. ¹⁷ Amu Ngai ndaatũmie Mũriũ thi acirithie kirĩndĩ, tige kirĩndĩ kihonoke ni ũndũ wake. ¹⁸ Ŭria ũmwihokete ti wa gũcirithio; ũria nake ũtamwihokete niarĩkĩtie gũcirithio tene agagitũwo mwĩhia, ni ũndũ ndehokete riitwa ria Mũriũ wa Ngai wa mũmwe. ¹⁹ Na gitũmi gia gũtuwo ũguo ni atiri, ati ũtheri niũũkĩte thi, nao andũ nimendire nduma mbere ya ũtheri; ni ũndũ mawiko mao maari moru. ²⁰ Amu-ri, mũndũ o wothe wĩkaga ũũru niathũire ũtheri, na ndokaga ũtheri-inĩ,

13 Joh 11:55;
Tham 12:1-
27.
14-16 Mat 21:12,
13;
Mar 11:15-17;
Luk 19:45, 46.
16 Luk 2:49.
17 Thab 69:9.
18 Mat 12:38;
21:23;
Joh 6:30.
19 Mat 26:61;
27:40.
21 1 Kor 6:19.
22 Joh 12:16;
20:9;
Thab 16:10.
23 Joh 6:14.
24 Joh 5:42.
25 Mar 2:8.
1 Joh 7:50;
19:39.
2 Mat 22:16;
Atũm 10:38.
3 Mat 18:3;
Joh 1:13;
1 Pet 1:23.
5 Ezek 36:25-
27;
Ef 5:26;
Tit 3:5.
6 Joh 1:13;
1 Kor 15:50.
8 Koh 11:5;
Ezek 37:9.
11 Joh 3:32.
12 Luk 22:67.
13 Thim 30:4;
Ef 4:9.
14 Ndar 21:8, 9;
Joh 12:32.
16 Rom 5:8;
8:32;
Ef 2:4, 5;
1 Joh 4:9, 10.
17 Joh 8:15;
12:47;
Luk 19:10.
18 Joh 3:36;
5:24;
Mar 16:16.
19 Joh 1:5, 9-11;
12:48.
20 Ayub 34:13;
Ef 5:13.

ciiko ciake itikae kuumbūka. ²¹ Nake ūria wikaga maundū maria ma ma niokaga ūtheri-ini, niguo ciiko ciake cionekane, imenyeke ati ciikitwo me na Ngai.

- 22 Joh 4:1, 2. ²² Thutha wa maundū macio Jesu agithii na arutwo ake bŭrŭri wa Judea; agiikara nao kuo, na akabatithanagia. ²³ Johana nake ni hingo aabatithanagia kŭndŭ gwetagwo Ainoni, gŭkuhi na Salimu, tondŭ kŭu kwari mai maingi: nao andŭ magokaga kuo, makabatithio. ²⁴ Amu hŭndi io Johana ndaakinyite gŭikio korokoro. ²⁵ Tondŭ wa ūhoru ūcio arutwo a Johana magikigŭia ngarari na Mŭyahudi ūmwe ha ūhoru wa mitugo yao ūria ya wŭtheria.
- 26 Joh 1:26-34. ²⁶ Magigithii kŭri Johana, makimwira atiri, Rabi, mŭndŭ ūria mwarĩ nake mŭrimo ūria wa Jorodani, ūria wee woimbŭrĩre ūhoru wake-ri, anga rŭu ūcio ti kŭbatithania arabatithania, na andŭ othe magathii kŭri we? ²⁷ Nake Johana agicokia akiuga atiri, Mŭndŭ ndari ūndŭ angihota kŭgŭia naguo ataheerirŭo Igŭrŭ. ²⁸ Inyui inyuene mŭri aira a kŭnjugira ati nŭndoigire, Nii ti nii Kristo, no riri, ngiuga ati ni kŭrekiio ndeketio njŭke mbere yake. ²⁹ Mwe-ne mŭhiki ni mŭhikania; indŭ-ri, mŭrata wa mŭhikania, ūria ūmŭrŭga-mŭrĩre na akaigua akiaria, niegŭkena mŭno ni ūndŭ wa mŭgambo wa mŭhikania; tondŭ ūcio gikeno kiria nii ndi nakio ni hŭndi kiaiganira.
- 30 We no akirie kŭneneha na nii kŭnyaha.
- 31 Ūria uumite Igŭrŭ e igŭrŭ ria aria angĩ othe; ūria wa gŭkŭ thi no wa thi, na aaragia maundŭ ma na gŭkŭ thi: ūria uumite Igŭrŭ e igŭrŭ ria aria angĩ othe. ³² Maundŭ maria aanona na maria aanaigua, nimo oimbŭraga ūhoru wamo; na gŭtiri mŭndŭ ūgwitikiria ūria wake. ³³ Ūria witikirite ūria wake niekirite ūhoru ūyŭ mŭhŭri, ati Ngai ni wa ma. ³⁴ Amu-ri, ūria ūreketio ni Ngai niaaragia ciugo cia Ngai, amu Ngai ndaheanaga Roho akigeraga. ³⁵ Ithe nienda Mŭriŭ, agakineana maundŭ mothe akamekŭra guoko-ini gwake. ³⁶ Ūria wihokete Mŭriŭ e na muoyo wa tene na tene; nake ūria ūregete kŭigua Mŭriŭ, we ndakona muoyo; egŭtŭra o arakariŭro ni Ngai.

- 1 Joh 3:22, 26. **4** RIRIA Mwachani aakimenyire ati Afarisai nimaiguŭte ati Jesu niagiaga arutwo aingi kwĩ Johana o na akamabatithia ² (no ti Jesu we mwene wabatithanagia, ni arutwo ake), ³ hŭndi io akiuma Judea, agicoka ringĩ Galili. ⁴ Na no kinya atuikanie bŭrŭri wa Samaria. ⁵ Agigikinya itŭura ria Samaria rŭitagwo Sukuaru, rŭi gŭkuhi na githaka kiria Jakubu aaheire mŭriŭ Jusufu; ⁶ na nikuo githima kiari, kiria kia Jakubu. Nake Jesu agigŭkara thi githima-ini kŭu, o ūguo aatarii, ni kŭnoga ni gŭthii. Kwari ta thaa thita. ⁷ Na mŭtumia wa kŭu Samaria agŭka gŭtaha mai; nake Jesu akimwira atiri, 'He mai 'nyue. ⁸ Ni gŭkortio arutwo ake nimaathiite itŭura-ini thŭni kŭgŭra irio. ⁹ Nake mŭtumia ūcio wa Samaria agiki-mŭuria atiri, Ni atia tondŭ wa 'hoya mai, ūkiri Mŭyahudi, na nii ndi mŭtumia wa Samaria? (Amu Ayahudi matitonyaine na andŭ a Samaria.)
- 10 Nake Jesu agicokia akimwira atiri, Ūngiri kŭmenya kiria kiheanagwo ni Ngai, na ūkamenya ūyŭ nŭ ūrakwira 'He mai 'nyue, niwe ūngiamŭhoya, nake niangiakŭhe mai me muoyo. ¹¹ Nake mŭtumia akimwira, Mŭthuri ūyŭ, wee ndŭri na kindŭ gia gŭtaha nakio, nario irima ni iriku; ūkŭrute kŭ mai macio me muoyo? ¹² Anga ūri mŭnene gwĩ ithe witŭ Jakubu, ūria watŭheire irima riri, na agitŭura anyuaga mai mario we mwene, o na ariŭ ake, na mahiŭ make? ¹³ Nake Jesu agicokia akimwira atiri, Mŭndŭ o wothe ūnyuŭte mai maya niaricoka kŭnyota ringi; ¹⁴ no riri, mŭndŭ o wothe ūnyuŭte mai maria ngamŭhe nii, ndari hingo akanyota, o ri, o ri; mai maria ngamŭhe nii magatuika githima kia mai thŭni wake gia gŭtherŭkaga gikŭrchage muoyo wa tene na tene. ¹⁵ Mŭtumia akimwira atiri, Mŭthuri ūyŭ, ta 'he mai macio, ndigage kŭnyota, na ndigage gŭka o gŭkŭ gŭtaha.

¹⁶ Nake Jesu akimwira, Thiũ, ũgete mũthuriguo, mũuke nake. ¹⁷ Mũtunia agicokia akimwira atiri, Ndiri na mũthuri wakwa nii. Nake Jesu akimwira atiriri, Niwoiga wega woiga ndũri na mũthuri waku; ¹⁸ amu wanagia na athuri aku atano, na ũria mwĩ nake riu ti mũthuriguo; ũguo ũri kuuga ma. ¹⁹ Nake mũtunia akimwira atiri, Mũthuri ũyũ, nĩndona wĩ mũnabii. ²⁰ Riu-ri, maithe maitũ maahoyagira Ngai kirima giki; na inyuĩ muugaga atĩ Jerusalemu nokuo andũ maagiriũro nĩ kũhoyagira. ²¹ Nake Jesu akimwira atiriri, Mũtunia ũyũ, itikia ũguo ngũkwira: atiri, kwĩ hingo iroka mũtakahoyagira Ithe witũ kirima giki, kana o Jerusalemu. ²² Inyuĩ mũhoyaga ũria mũtoĩ; ithuĩ tũhoyaga ũria tũũ, amu-ri, ũhonokio nĩ wa kuma kũri Ayahudi. ²³ No kai kwĩ hingo iroka, o na riu no nginyu, aria ahoi kũna makahoyaga Ithe witũ na roho na mamũhoyage na ma, amu nĩ ta acio Ithe witũ acaragia matũke a kũmũhoyaga. ²⁴ Ngai nĩ roho, nao aria mamũhoyaga, no mahoyage na roho na mahoyage na ma. ²⁵ Nake mũtunia akimwira atiri, Nĩnjũ Mesia niagoka (ũria witagwo Kristo); we oka, niagatwira maũndũ mothe wega. ²⁶ Jesu akimwira atiri, Nii ngũkwirira, nĩ nii ũcio.

²⁷ Gwakinya hau, arutwo ake magiũka; magikiĩgega maakora akĩaria na mũndũ-wa-nja; no gũtiri woririe, Ũkwendaga ki? kana akĩũria, Mũkwara-gia nake niki? ²⁸ Nake mũtunia agigitiga ndigithũ yake, agithũ agitonya itũũra, akĩra andũ, ²⁹ Ũkai, mũkone mũndũ wanjira maũndũ makwa mothe o maria ndaneka! niangigitũka niwe Kristo hihi? ³⁰ Nao makiumagara, makigwata gũthĩ kũri we.

³¹ Mũira wa moke, arutwo nĩ kũmũringirira maamũringirire arie, makiuga, Rabii, ndũrie irio. ³² Nowe akimera atiriri, Ndi na irio cia kũria mũtoĩ ũhoru wacio. ³³ Tondũ ũcio arutwo makiũria atiri, Kai kwĩ mũndũ ũmũreheire gĩa kũria? ³⁴ Nake Jesu akimera atiriri, Irio ciakwa nĩ njĩkage ũria ekwenda, ũria wandekirie, ngarikie wira wake. ³⁵ Mũtiugaga, Gũtigairie mĩeri ina, magetha makinye? Ndamwira atiri, Tiirai maithe, mũbare migũnda, muone atĩ o na riu niyerũhite, kũgethwo. ³⁶ ũria ũgethaga niagwataga mũcara, na agacokanirira irio cia kũhirũ muoyo-inĩ wa na tene, mũhandi na mũgethi magikenanire hamwe. ³⁷ Amu niho ũhoru ũtuĩkire wa ma, ũria wiragwo, ũmwe ahandaga, na ũngĩ akagetha. ³⁸ Nii ndamũtũmire mũkagethe kiria mũtanogeire; nĩ angĩ maanenogia makiruta wira, na inyuĩ mũkagetha nĩ ũndũ wa wira wao.

³⁹ Na kũu itũũra riu Asamaria aingĩ makiya kũmwihoka nĩ ũndũ wa kiugo kia mũtunia ũcio, akiugaga atiri, Nianjirire maũndũ makwa mothe o maria ndaneka. ⁴⁰ Nao Asamaria acio maakinya hari we magikimũringirira aikare kũu kwao: akĩnina mĩthenya iiri kuo. ⁴¹ Na andũ angĩ aingĩ kũri acio magiũtikia nĩ ũndũ wa ciugo ciake; ⁴² magikiĩra mũtunia ũcio atiri, Riu tũtiũtikie nĩ ũndũ wa kwaria gwaku: amu nĩtwiũgũiriire, tũkamenya ũyũ ti-itherũ niwe Mũhonokia wa kirĩndĩ.

⁴³ Mĩthenya io iiri yathira akiama kũu agithũ Galili. ⁴⁴ Amu Jesu we mwene nioigire atĩ mũnabii ndekiriũro kwao. ⁴⁵ Na aakinya Galili, Agalili makimũgwata ũgeni, nĩ gũkorio nimonete maũndũ maria mothe ekire e Jerusalemu hĩndĩ iria ya giathĩ, tondũ nĩmaathũte giathĩ kiu o nao.

⁴⁶ Agigikinya ringĩ Kana ya Galili, kũria aatũmire mai matũke ndibeĩ. Na kũu kwari mũndũ mũnene, mũrũwe arũariire Kaperinaumu. ⁴⁷ ũcio aaguga atĩ Jesu nioimite Judea agoka Galili, agithũ kũri we, akimũhoya atherere akahonie mũrũwe, tondũ niehiũrũo mũno. ⁴⁸ Nake Jesu agiki-mwira atiri, Mwaaga kuona ciama na morirũ, mũtirĩ hingo mũgetũkia. ⁴⁹ Mũnene ũcio akimwira, Mũthuri ũyũ, ndũũke tũtherere mwana wakwa atanakua. ⁵⁰ Nake Jesu akimwira atiri, Thiũ wee; mũrũguo e muoyo. Nake mũndũ ũcio agiũtikia ũguo Jesu aamwirire, agiũthiira. ⁵¹ Na e njira agiũtherera, agiũtungwo nĩ ngombo ciake, ikimwira atĩ mũrũwe arĩ o muoyo.

19 Luk 7:16;
Joh 9:17;
20 Kĩam 12:6, 7;
Gũcok 12:5;
Thab 12:1-9.
21 Zef 2:11;
Mal 1:11.
22 2 Ath 17:29-41;
Isa 2:3;
Rom 9:4, 5.
24 Rom 12:13;
2 Kor 3:17;
25 Joh 1:41;
Gũcok 18:18.
26 Joh 9:35-37;
10:25.

27 Joh 4:8.
29 Joh 4:17, 18.
34 Joh 5:30; 6:38;
17:4.
35 Mat 9:37;
Luk 10:2.

38 Josh 24:13.
39 Joh 4:5.

42 I Joh 4:14.

44 Mat 13:57;
Mar 6:45;
Luk 4:24.
45 Joh 2:23.

46 Joh 2:1, 9.
47 Luk 7:2.

48 Joh 2:18; 6:30;
I Kor 1:22.

- 53 AtUm 16:31. ⁶² Agigiciŭria nĩ thaa ciigana aatigire kwihirũo. Igikimwira atĩri, Ira thaa mŭgwanja nĩrio ũhiũhu wa mwĩri ũramũtigire. ⁶³ Ithe agikimanya no thaa iria Jesu aramwirire, Mũrũguo e muoyo: nake mwene agĩtikia, o na andũ ake othe. ⁶⁴ Kiu nakio nĩkio kiama gia kerĩ kiria Jesu ekire arikitie kuuma Judea agathĩ Galili.

5 THUTHA wa maũndũ macio gũkigia na giathi kia Ayahudi, nake Jesu akiambata Jerusalemu.

- 2 Neh 3:1, 32. ² Na riri, kũu Jerusalemu, hakuhi na kihingo kia ng'ondũ, kwĩ na iria rĩtagwo na Kĩhibirania atĩri, Bethesida, na nĩriakiriũo ithaku ithano. ³ Na kũu ithaku-inĩ icio nigwakomaga andũ gikundi kinene, aria arũaru, atumumu, na ithua, na aria monjete, [metereire riria mai maritherũka. ⁴ Ni gũkorũo gwakinya hingo 'na, kwĩ mũraika waikũrũkaga agatonya iria riu thiĩni akoinjuga mai; na hingo io mũndũ o ũria waamba gũtobaka kuo mai maarikia kuunjugika niaahonaga mũrimũ o ũria ari naguo.] ⁵ Na haari mũndũ ũmwe watũire na mũrimũ miaka mĩrongo itatũ na inana. ⁶ Jesu aamuona hau akomii, na aamenya ati riu nianinite ihinda inene arũarite ũguo, akimũuria atĩri, Nĩukwenda kũhonio? ⁷ Nake mũndũ ũcio mũrũaru akimũcokeria atĩri, Mũhuri ũyũ, nĩ ndiri na mũndũ wa kũndonya iria thiĩni, riria mai mekuunjugika; ngithĩ ho, mũndũ ũngĩ agaikũrũka mbere yakwa. ⁸ Nake Jesu akimwira atĩri, Ūkĩra, woe kibari giaku, witware. ⁹ Na kahinda o kau mũndũ ũcio akihona, akioya kibari giake agĩtwara.
- 8, 9 Mat 9:6, 7.
9 Joh 9:14.
10 Neh 13:15;
Jer 17:21, 22;
Luk 6:2.
Na riri, mũthenya ũcio kwari gwa thabatũ. ¹⁰ Nao Ayahudi magikiira mũndũ ũcio wahonetio atĩri, Ūmũthĩ nĩ gwa thabatũ; ndũri na rũtha ũkuue kibari giaku. ¹¹ Nake akĩmacokeria atĩri, Ūria wa'honia, niwe wanjira atĩri, Oya kibari giaku, witware. ¹² Magikimũuria, Mũndũ ũcio nũ wakwira, Oya kibari giaku, witware? ¹³ Īndĩ ũcio wahonetio agĩkorũo ndamũũ: tondũ Jesu niethĩriire, amu handũ hau haari kirĩndĩ kiĩngĩ.
- 14 Joh 8:11. ¹⁴ Thutha Jesu akimũkora hekarũ-inĩ, akimwira atĩri, One, riu niwahonio; ndũkanacoke kwihia, ndũkae kuona ũndũ mũuru kũri ũcio uuma naguo.
- 14 Mat 12:14;
Joh 7:23; 9:16.
15 Neh 9:4.
16 Neh 7:1; 10:33;
Filip 2:6.
¹⁵ Nake mũndũ ũcio agithĩ, akũra Ayahudi ati nĩ Jesu ũmũhonetie. ¹⁶ Na tondũ wa ũhoru ũcio Ayahudi nĩmaahaga Jesu thĩna, nĩ ũndũ ati nĩekaga maũndũ ta macio mũthenya wa thabatũ. ¹⁷ Nake Jesu aamacokerie ũhoru atĩri, Awa nginya riu atũire o arutaga wira, o na nĩ nĩndutaga. ¹⁸ Na tondũ wa ũhoru ũcio Ayahudi magĩcaria njira makiria mamũrũrage, nĩ ũndũ to kũhingũra ahingũraga mũhingo wa thabatũ, no ningĩ nĩetaga Ngai Ithe wake mwene, akeiganania na Ngai.
- 19 Joh 5:30. ¹⁹ Tondũ ũcio Jesu agicokia ũhoru akimera, Ndamwira atĩri, o ma, ma, Mũriũ ndangihota gwika ũndũ eirite we mwene, tĩga ũria onaga Ithe agĩka; nĩ gũkorũo maũndũ o maria we ekaga, nomo Mũriũ nake ekaga o ũndũ ũmwe. ²⁰ Ni gũkorũo Ithe nienda Mũriũ, akamuonagia maũndũ mothe we mwene ekaga; na niakamuonia ciiko nene kũri ici, inyũĩ mũgege. ²¹ Amurĩ, o ta ũria Ithe okiragia aria akuũ akamekĩra muoyo, noguo Mũriũ nake ekagĩra andũ muoyo, o aria ekwenda gwĩkĩra. ²² Amurĩ, Ithe ningĩ ndari mũndũ atuagĩra cira; ũtũi wotha wa cira-rĩ, nianengerete Mũriũ, ²³ nĩ getha andũ othe mekirĩre Mũriũ, o ta ũria mekirĩre Ithe. Ūria ũtekirĩre Mũriũ ndekirĩre Ithe ũria wamũrekirie. ²⁴ Ndamwira atĩri, o ma, ma, Mũndũ ũnguĩte uge wakwa na agetikia ũria wandekirie, e na muoyo wa tene na tene, na ti wa gũcirithio; nĩarikitie kuuma gĩkuũ-inĩ agatonya muoyoinĩ. ²⁵ Ndamwira atĩri, o ma, ma, Kwĩ hingo iroka, o na riu no nginyu, andũ aria akuũ makaigua mũgambo wa Mũrũ wa Ngai; na aria mekũigua magie na muoyo. ²⁶ Amurĩ, o ta ũria Ithe e na muoyo thiĩni wake mwene, noguo aaheire Mũriũ o nake muoyo agie naguo thiĩni wake mwene; ²⁷ na akimũhe hinya atuagĩre andũ cira, tondũ niwe Mũrũ wa mũndũ. ²⁸ Mũtikagege nĩ ũhoru ũcio; amu kwĩ hingo iroka aria othe me thiĩni wa mbĩrĩra

makaigua mūgambo wake, ²⁹ na moime kuo, ariā mekaga wega moimire iriūkiro ria muoyo, na ariā mekaga ūuru moimire iriūkiro ria gūcirithio.

³⁰ Ndingihota gwika ūndū ndīlirite nī mwene: ūria njiguaga, noguo nduaga; nario itua riakwa nī ria kihooto, nī gūkorūo ti kwenda gwakwa mwene kūmbataragia, no kwenda kwa ūria wandekirie. ³¹ Ingikorūo ngiyumbūriā ūhoro wakwa nī mwene-rī, ūria wakwa ndūngituika wa ma; ³² ndī na ūngi uumbūraga ūhoro wakwa, na nīnjūi atī ūria ūria oimbūraga ūhoro wakwa no wa ma. ³³ Inyuī nīmwarekaniric kwī Johana, nake nī ūhoro-ūria-wa-ma oimbūrire ūria waguō. ³⁴ No riri, ūria ūria nī njitī-kagira ti wa mūdū; no nīndoiga ūguo nī getha mūkahonoka. ³⁵ We-rī, nīwe warī tawa ūria wakanite na ūkamūrika, na inyuī nīmwetikirire gūkenio nī ūtheri wake ihinda. ³⁶ No riri, ūria ūria ndī naguo nī wī bata kūrī ūcio wa Johana; nī gūkorūo mawira marīa Ithe witū a'heete ndute ndīkie, o mo maūdū macio njikaga-rī, macio nīmoimbūraga ūhoro wakwa atī nī Ithe witū ūndekietie. ³⁷ O nake Ithe witū ūcio wandekirie, we mwene nīoimbūrite ūhoro wakwa. Inyuī mūtiri mwaigua mūgambo wake, kana mūkona ūria atariī. ³⁸ O naguo uuge wake ūria oigite mūtītūraga naguo ngoro-inī cianyu; amu-rī, nīmuregete gwitīkia ūria aarekirie. ³⁹ Mūtūragia Maandīko-inī, nī ūndū mwīgeragīria atī mūrī onu muoyo wa tene na tene thīini wamo; na Maandīko macio nīmo moimbūrite ūhoro wakwa; ⁴⁰ na riri, mūtīngītīkīra gūka kūrī nīi, nīguo muone muoyo. ⁴¹ Ti atī nīi ndenda kūgoocwo nī andū. ⁴² No riri, inyuī nīndīmūi, ngamenya atī wendo wa Ngai mūtiri naguo ngoro thīini. ⁴³ Njūkīte na rīitwa rīa Awa, na mūtīkūnjitīkīra, angīgoka ūngi na rīitwa riake mwene, ūcio nīmūkamwītīkīra. ⁴⁴ Inyuī mwakihota atīa gwitīkia, mūgītīkagīra kūgoocana inyuene, na mūtīmathage kūgoocwo kūrīa kumaga kwī Ngai ūria ūri o ūmwe wiki? ⁴⁵ Mūtīgecirie atī nī nī ngamūthitaka gwī Ithe witū; e ho mūmūthitaki, na nīwe Musa, o ūria mwīhokete. ⁴⁶ Amu mūngītīkītīe Musa, nīi mwanjītīkia, tondū nī ūhoro wakwa aandīkire. ⁴⁷ No riri, akorūo mūtītīkītīe mohoro macio we aandīkire, nīi ciugo ciakwa mūgagīcītīkia atīa?

6 THUTHA wa maūdū macio Jesu akiuma kūu agithīi mūrīmo ūria ūngi wa iria rīa Galīli, na norīo iria rīa Tiberia. ² Akīrūmīrīrūo nī kīrīndī kīingī ma, nī ūndū nīkīonaga ciama iria ekaga andū ariā arūaru akīmahonia. ³ Nake Jesu akihaica kīrīma-inī, agīkara thī ho na arutwo ake. ⁴ Na riri, Bathaka yarī hakuhi gwīkinya, nīyo giathi kīria kīa Ayahudī. ⁵ Jesu aagītīra maitho, ona atī gwī kīrīndī kīingī gīgūka kūrī we, akīūria Filīpu atīrī, Tūkūgūra mīgate kū, andū aya makīrie? ⁶ Akīmūūria ūguo atī amūgerie; amu we mwene nīoi ūria egwīka. ⁷ Filīpu akīmūcokeria atīrī, Mīgate wa ciringī magana merī ndīngīmaigana, atī nīguo o mūdū one kanini. ⁸ Na mūrutwo wake ūmwe, wetagwo Andarea, mūrū wa nyina na Simoni Petero, akīmūwira atīrī, ⁹ Haha he kahīi ke na mīgate itano ya ngano ya cairi, na ciūngūyū igīri; indī tūrīo tūu-rī, tūkīrī kī, andū maigana ūū? ¹⁰ Nake Jesu akiuga, Irāi andū maikare thī. Na riri, handū hau haari na nyeki nyingī. Arūme magīiikara thī, mangīhinga ta ngiri ithano. ¹¹ Nake Jesu agīkīiyūka mīgate io, na aarīka gūcokeria Ngai ngatho, akīgaira andū acio maaikare thī; o na ciūngūyū nacio o ūndū ūmwe, akīmahe ciigana o ūria mekwenda. ¹² Na maahūna, akīira arutwo ake, Oyai cienyū iria itigarite, gūtīkore kindū. ¹³ Magīkīoya, makīiyūria ciondo ikūmi na igīri cienyū cia mīgate io itano ya cairi, iria ciatīgīrio nī andū acio maarīre. ¹⁴ Nao andū maakīona kīama kīu aaringire, makiuga atīrī, Ti-itherū, ūyū nīwe mūnabīi ūria wa gūka gūkū thī.

¹⁵ Nake Jesu aakīona atī nīmakīrīi gūka kūmūtware na hinya maka-mūtue mūthamakī wao, agīcoka kīrīma-inī wiki.

¹⁶ Na gūgīkinya hwaī-inī, arutwo ake magīikūrūka kinya iria-inī; ¹⁷ ma-

29 Joh 6:40;
Dan 12:2;
Mat 16:27.

30 Joh 5:19; 6:38

31 Joh 8:54.

32 Joh 5:36, 37;

1 Joh 5:9.

33 Joh 1:19-27.

35 Mat 21:26.

36 1 Joh 5:9;
Joh 10:25, 38.

37 Mat 3:17;
Joh 8:18;
Gūcok 4:12.

39 Luk 24:27, 44;

2 Tim 3:15-17;

1 Pet 1:11.

40 Joh 3:19.

41 Joh 5:34.

43 Joh 1:11;
Mat 24:5.

44 Joh 12:43;
Mat 23:5-7.

45 Gūcok 31:26.

46 Gūcok 18:15;

Luk 24:27.

47 Joh 7:19;
Luk 16:31.

1-13 Mat
14:13-21;
Mar 6:32-44;
Luk 9:10-17.

4 Joh 2:13;
11:55;
Tham 12:1-20.

5 Joh 1:44.

9 2 Ath 4:42,
43.

11 Mat 15:36.

14 Gūcok 18:15.

15 Joh 18:36.
15-21 Mat 14:22,
23;
Mar 6:45-51.

Igürü, wī muoyo; mündü aaria mūgate üyü, agatüura tene na tene; na mūgate üria ngakiruta ni mwiri wakwa, ndiürute ni ündü wa muoyo wa kirindi.

⁵² Tondü wa ühoro ücio Ayahudi makirika gūkarania o ene, makorania atiri, Mündü üyü ahotē atia gütühe mwiri wake türice? ⁵³ Nake Jesu agikimera, Ndamwira atiri, o ma, ma, Mwaaga kiria mwiri wa Mürü wa mündü na münnye thakame yake, mütiri na muoyo thini wanyu. ⁵⁴ Üria üriaga mwiri wakwa na akanyua thakame yakwa-ri, e na muoyo wa tene na tene; na ningamüriükia müthenya wa kuringiriria. ⁵⁵ Amu mwiri wakwa ni irio kuna, na thakame yakwa ni gia-künnya kuna. ⁵⁶ Üria üriaga mwiri wakwa na akanyua thakame yakwa-ri, aikaraga thini wakwa, na ni ngaikara thini wake. ⁵⁷ Ta üria Ithe witü üria wī muoyo aandekirie, na ni ngagia muoyo ni ündü wa Ithe witü, noguo mündü üria nake ündiaga arigiaga muoyo ni ündü wakwa. ⁵⁸ Ücio niguo mūgate üria waikürükire uumite Igürü; ti ta üria maithe manyu maariga, na magikua; üria üriaga mūgate ücio-ri, agatüura tene na tene. ⁵⁹ Maündü macio aamoigire e thunagogi, akirutana kü Kaperinaumu.

⁶⁰ Arutwo ake aingi maaigua ndeto icio, magikiuga atiri, Ühoro ücio wī hinya; nü üngihota küüigua? ⁶¹ Nake Jesu, tondü nioi na ngoro atiri arutwo ake nīmarateta ni ündü wago, akimera, Githi ühoro ücio ügütüma mūhingwo? ⁶² İ, mūngikiona Mürü wa mündü akimbata kiria aari mbere? ⁶³ Roho-ri, niguo wikanagira muoyo; mwiri nduri üguni; ndeto icio ndamühe nicio roho na nicio muoyo. ⁶⁴ No riri, inyuü küri amwe mategwitikia. Amu gwata kiambiriria, Jesu niaamenyaga aria matetikitie, na üria ukamükunyanira anyitwo. ⁶⁵ Agicoka akiuga atiriri, Nikio ndimwirire, atiri, Gütiri mündü üngihota gūka küri ni atiri mwendithie ni Ithe witü.

⁶⁶ Maaigua ühoro icio, arutwo ake aingi makihündüka, magitiga gūcoka güthii nake. ⁶⁷ Tondü ücio Jesu akiürüria aria ikümi na eri atiriri, Mükwenda güthii, o na inyuü? ⁶⁸ Nake Simoni Petero akimücokeria atiri, Mwathani, tügithii küri ü? Wee wī na ndeto cia muoyo wa tene na tene. ⁶⁹ Na ithui nitwitikitie, tükamenya niwe Üria Mütheru wa Ngai. ⁷⁰ Nake Jesu akimacokeria atiri, Anga ndiamüthurire inyuü ikümi na eri? na ümwe ni wa mükucani. ⁷¹ Na ücio aagwetaga ni Judasi wa Simoni Müsikariota, ni gükörüo niwe ukamükunyanira anyitwo, na aari wa acio ikümi na eri.

7 NA thutha ücio Jesu agikara o agiceerangaga bürüri wa Galili; amu ndangitikiria güceera Judea, ni gükörüo Ayahudi nimendaga kümüüraga.

² Na atiriri, giathi kia Ayahudi, kiria gitagwo Giathi gia Gwaka Ithünü, gigitua gükinya. ³ Nao ariü a nyina magikimwira atiri, Uma gükü üthii Judea, niguo arutwo aku o nao makone maündü maku maria wikaga.

⁴ Tondü gütiri mündü wikaga ündü na hito akiendaga amenyckane we mwene. Korüo niwikaga maündü macio-ri, wionanie gwī kirindi. ⁵ Amu-ri, o nao ariü a nyina matiamwihokete. ⁶ Nake Jesu agikimera atiri, Ihinda riakwa ti ikinyu; inyuü-ri, mütiri ihinda ritamwagiriire. ⁷ Inyuü, kirindi gitingihota kümüthüura; indii ni nigüthüürte, ni ündü ninyumbü-raga ühoro waklo, ati ciko ciakio ni njuru. ⁸ Ambata inyuü, müthii giathi; ni ndigüthii giathi giki riü; ni gütuika hingo yakwa ndiri irahinga.

⁹ Na aarikia kümera üguo, agikara o kü Galili.

¹⁰ No riri, ariü a nyina maarikia güthii kwambata giathi, agicoka akiambata o nake, na ndaigana güthii akimenyagwo; aathire ta egüthii na hito.

¹¹ Nao Ayahudi magkimücaria kü giathi-ini, makürügia, E ha? ¹² Na ni kwang'ung'uanagwo müno kirindi-ini ni ündü wake; andü amwe makoiga, Ni mündü mwega; angü makoiga, Aca, tiguu, ni kühitithia ekühitithia kirindi. ¹³ No gütiri mündü waaragia ühoro wake caü, ni gwitigira

Ayahudi.

- ¹⁴ No riri, gwakinya hingo ya giathi gatagati, Jesu akiambata agikinya hekaru-ini, akigwata kurutana. ¹⁵ Nao Ayahudi magikigega, makifuria atiri, Mündü üyu amenyeire marua kü, atakiri aarutwo? ¹⁶ Nake Jesu agikimacokeria, akiuga atiriri, Uhoru uria ndutanaga ti wakwa; ni wa uria wandekirie. ¹⁷ Mündü enda gwikaga uria ücio endaga, nlarimenya uhoru, kana ni wa Ngai, kana njaragia wa ngoro yakwa mwene. ¹⁸ Uria waragia uhoru wa ngoro yake mwene endete o egocithie we mwene; indü uria wendete kügocithia uria wamurekirie, ücio ni wa ma, na ndari na wogomo ngoro-ini yake. ¹⁹ Githi Musa ndaamüheire watho, na inyuü gütiri üiguaga watho ücio? Mükwenda künjüraga ni ündü ki? ²⁰ Nako kirindi gígicokia atiri, Wi na ndaimono! nü ükwenda güküüraga? ²¹ Nake Jesu agicokia akimera atiriri, Ndekire ündü ümwe, na inyuüthe mügakigega. ²² Riu-ri, Musa aamüheire kirira kia irua (na ti ati rioimanire na Musa; rioimanire na athuri aria a mbere); na inyuü nimüruithagia mündü müthenya wa thabatü. ²³ Akorüo mündü nlaruithagio müthenya wa thabatü, ni getha watho wa Musa ndükae kwihio-ri, ka ni mündakarire ni ündü ndatümiri mündü ahone guothe müthenya wa thabatü? ²⁴ Tigagai gütua cira na mihaanire; tuagai ituüro ria kihooto.
- ²⁵ Tondü ücio andü amwe a küu Jerusalemu makiuga atiri, Üyü githi tiwe mckwenda küüraga? ²⁶ Na no ekwaria hatari hitho, na matigükimüria. Nükungigikoro hih anene ninarikitie kümenya ati üyü nowe Kristo? ²⁷ No ka mündü üyü nitüü küria oimire; indü Kristo-ri, riria agoka, gütiri mündü ügakorüo oi küria oimite. ²⁸ Tondü ücio, Jesu akianirira e küu hekaru-ini akirutana, akiuga atiri, Nimünjü, o na küria ndoimire nakuo nimüü; na ndiükite ndiütümite, indü-ri, uria wandekirie ni wa ma, na ücio mütimüü. ²⁹ Ni nindimüü; amu-ri, nyumite küri we, na niwe wandekirie. ³⁰ Tondü ücio magikiuga mamünyite; na gütiri mündü wamütwaririire guoko, ni ündü ihinda riake ritari ikinyu. ³¹ No riri, kirindi-ini kü andü aingi makigwata kümwihoka, na acio moigire atiri, Riria Kristo agoka-ri, anga niageka ciama nyingi gükira iria mündü üyü ekite? ³² Nao Afarisai nimaaguire kirindi giking'ung'uanira uhoru wake üguo, nao athinjiri-Ngai aria anene, na Afarisai, makirekia makanga makamünyite.
- ³³ Hindü io Jesu agikiuga atiriri, Ndigairie ihinda inyinyi ria güikara na inyuü, njoke 'thii kwü uria wandekirie. ³⁴ Mukanjaria, münjage; na küu ndi, mütingihota gükinya. ³⁵ Nao Ayahudi magikiürania atiri, Ni na kü mündü üyü agathii ati tümwage? Anga agathii kwü aria matüre manyaganire kwa Ayunani, akarute Ayunani uhoru? ³⁶ Ni atia kiugo kü oiga, ati, Mukanjaria, münjage; na küu ndi, mütingihota gükinya?
- ³⁷ Na riri, müthenya wa kükiririra, niguo müthenya uria münene wa giathi kü, Jesu niaarügamire, akianirira, akiuga atiriri, Mündü ünuyoti-ri, nioke küri nü, anyue. ³⁸ Uria wii'hokete nü, nda-ini yake niküriumaga njü cia mai me muoyo, o ta uria Maandiko moigite. ³⁹ Na oiga üguo, ni Roho aagwetaga, uria acio mamwihokete makahe; ni gükorüo Roho hindi io ndaakinyite kurutwo, tondü Jesu ndaakinyite kügocithio. ⁴⁰ Andü amwe, maigua uhoru ücio, magikiuga atiri, Ti-itherü üyü nowe münabii uria. ⁴¹ Angi makiuga, Üyü niwe Kristo. Angi nao makiuga atiri, Ati atia, ka Kristo akiri wa kuuma Galili? ⁴² Githi Maandiko matiugite ati Kristo agoka ari wa rüciaro rüa Daudi, na oime Bethlehemu, müci uria Daudi aatüre? ⁴³ Kirindi gígikiamükana ni ündü wake. ⁴⁴ Na amwe nimenagda kümünyite; no gütiri mündü wakimütwaririire moko.
- ⁴⁵ Tondü wa üguo-ri, makanga magicoka küri athinjiri-Ngai aria anene na Afarisai; nao makimoria, Mwagire kümürehe niki? ⁴⁶ Makanga magicokia atiri, Gütiri mündü üri aaria ta ücio. ⁴⁷ Afarisai magikimacokeria atiri, Inyuü na inyuü anga müri kühithio? ⁴⁸ Anene-ri, gükiri wihokete

uhoro wake, kana Afarisai? ⁴⁹ Kirindi kiu gitoi watho ni kigwate ni kirumi!
⁵⁰ Nake Nikodemo (urĩa wathũite kũri we; nake agĩkara thĩ, akigwata kũmaruta uhoro.
 atĩrĩ, ⁵¹ Watho wĩrĩ githĩ nĩtũmaga mũndũ atũrũo cira, ataambe kũiguwo
 we mwene, akamenyeka urĩa ekaga? ⁵² Magĩcokia makĩmwĩra, O nawe
 anga urĩ wa Galili? Tuĩria, wone Galili gũtũmaga mũnabii.

50 Joh 3:1; 19:39.
 51 Gũcok 1:16,
 17; 19:15.
 52 Joh 1:46; 7:41.

8 [⁵³ Makiĩnũka, mũndũ gwake, mũndũ gwake. ¹ No rĩrĩ, Jesu we agĩthĩ
 kĩrima kia Mitamaiyũ. ² Ningĩ rũcini tene agĩcoka o hekarũ-inĩ, na
 andũ othe magĩthĩ kũri we; nake agĩkara thĩ, akigwata kũmaruta uhoro.
³ Nao aandiki-marũa na Afarisai makĩrehe mũtũmia wanyitĩrũo agĩtharia,
 na maarĩkia kũmũrũgama gatagatĩ-inĩ, ⁴ makĩmwĩra atĩrĩrĩ, Mũrutani,
 mũndũ mũka ũyũ aanyitwo o agĩtharia. ⁵ Riu-rĩ, watho-inĩ, Musa aatwĩrĩre
 tũhũre aka ta acio na mahiga nyuguto tũmorage: wee ũgũkiuga atĩa uhoro
 wake? ⁶ Na moigire ũguo mamũgerie, mone ũndũ wa kũmũthĩakĩra.
 Nake Jesu akiĩnamĩrĩra, akĩgwata kwandĩka thĩ na kiara. ⁷ Ningĩ maakĩrũ-
 manĩria kũmũũria, agĩtũira, akĩmera atĩrĩ, Inyũĩ urĩa ũtarĩ ehĩa-rĩ, niakĩambe
 amũĩkĩrie ihiga. ⁸ Agĩcoka o kũĩnamĩrĩra, akiandĩka thĩ na kiara. ⁹ Nao,
 maaigua ũguo, makĩgwata kuuma ũmwe ũmwe, marutĩtie harĩ arĩa akĩrũrũ,
 o ngĩnya urĩa wa kũrigĩrĩria; Jesu agĩtigwo wiki, na mũtũmia arũngĩ o
 hau gatagatĩ. ¹⁰ Nake Jesu agĩtũira, akĩmũũria atĩrĩ, Me ha, mũtũmia ũyũ?
 Anga gũtĩrĩ mũndũ wagũtuĩra? ¹¹ Nake akiuga, Gũtĩrĩ, mũthuri ũyũ.
 Nake Jesu akiuga atĩrĩ, Na nĩ ndigũgũtuĩra; thĩ, thutha ũyũ ndũkanacoke
 kwĩhĩa.]*

5 Alaw 20:10;
 Gũcok 22:22-
 24.
 6 Mat 22:15.
 7 Gũcok 17:7;
 Rom 2:1, 22.

¹² Nake Jesu agĩcoka akĩarĩria andũ rĩngĩ, akiuga, Nĩ nũ ũtheri wa thĩ;
 mũndũ aanũmĩrĩra nũ ndarĩthĩaga na nduma, indĩ arĩgiaga na ũtheri wa
 muoyo. ¹³ Afarisai magĩkĩmwĩra atĩrĩ, Ŭkuumbũra uhoro waku wee
 mwene; ũria waku ti wa ma. ¹⁴ Nake Jesu agĩcokia akĩmera atĩrĩrĩ, O na
 ndoimbũra uhoro wakwa nĩ mwene-rĩ, ũria wakwa no wa ma, tondũ nĩnjũĩ
 kũria ndoimĩre, na ngamenya kũria ngũthĩ; inyũĩ mũtũĩĩ kũria nyumĩte
 kana kũria ngũthĩ. ¹⁵ Inyũĩ-rĩ, mũtuagĩra mũndũ na ũmwĩrĩ; nĩ ndĩrĩ
 mũndũ nduagĩra. ¹⁶ No ningĩ, o na ngĩtuĩka nĩndĩratũana-rĩ, itua
 riakwa no rĩa ma, nĩ gũkorũo ndĩrĩ nyĩki, nĩ nũ na Ithe wĩtũ urĩa wande-
 kĩrie. ¹⁷ Na ningĩ, watho-inĩ wanyũ nĩhaandĩkĩtwo atĩ ũria wa andũ eri nĩ wa ma.
¹⁸ Nĩ nĩ nyumbũruga uhoro wakwa nĩ mwene, o nake Ithe wĩtũ urĩa wande-
 kĩrie nĩoimbũruga uhoro wakwa. ¹⁹ Nao magĩkĩmũũria atĩrĩ, Thoguo
 e kũ? Nake Jesu agĩcokia atĩrĩrĩ, Nĩ mũtĩnjũĩ, o nake Awa mũtĩmũũĩ;
 mũngĩmenyete nĩ, nĩmũngĩmenyete Awa nake. ²⁰ Ndeto icio aarĩrie e
 harĩa haarekagio mũhothĩ, akĩrutana kũu hekarũ; na gũtĩrĩ mũndũ wakĩmũ-
 nyĩtĩre, nĩ ũndũ ihĩnda riake rĩtiakĩnyĩte.

11 Joh 3:17;
 18:15.

12 Isa 49:6;
 Mal 4:2;
 Joh 1:5, 9;
 9:5; 12:46.
 13 Joh 5:31.
 14 Joh 16:28.

15 Joh 7:24;
 12:47.
 16 Joh 8:29;
 16:32.
 17 Gũcok 17:6;
 19:15.
 18 1 Joh 5:9.
 19 Joh 8:55; 14:7.

²¹ Agĩkĩmera o rĩngĩ atĩrĩrĩ, Nũ nĩ gwĩthĩra ngwĩthĩra, na inyũĩ mũka-
 njaria, na mũgakua mũrĩ o na whĩa wanyũ; kũu ngũthĩ-rĩ, inyũĩ mũtĩ-
 ngĩhota gũkĩnya. ²² Tondũ ũcio Ayahudĩ makĩuga atĩrĩ, Kai ekwĩrũraga,
 tondũ oiga, Kũu ngũthĩ, inyũĩ mũtĩngĩhota gũkĩnya? ²³ Nake akĩmera,
 Inyũĩ mũrĩ a na thĩ, nĩ ndĩ wa na igũrũ; inyũĩ mũrĩ a gũkũ thĩ, nĩ ndĩrĩ wa
 gũkũ thĩ. ²⁴ Nĩkĩo ndamwĩra nĩ gũkua mũgakua mũrĩ o na mehĩa manyũ;
 amũ mwaaga gwĩtkĩra atĩ nĩ nĩ ũria we, mũgakua mwĩ na mehĩa manyũ.
²⁵ Magĩkĩmũũria atĩrĩ, Wee, nĩwe ũ? Nake Jesu akĩmera atĩrĩrĩ, To urĩa
 ndũire ndĩmwĩraga o gwata kĩambĩrĩria? ²⁶ Ndĩ na maũndũ maĩngĩ
 mbataĩrio nĩ kũmuugĩra o na kũmũcĩrĩthĩria; no rĩrĩ, urĩa wande-
 kĩrie nĩ wa ma; na nĩ, maũndũ marĩa njĩrĩtwo nĩwe, nomo njĩragua kĩrĩndĩ. ²⁷ Nao
 matiigana kũigua atĩ nĩ Ithe wĩtũ aagwetaga akĩmera ũguo. ²⁸ Tondũ ũcio
 Jesu akiuga atĩrĩ, Rĩria mũgakorũo mũhaicĩtie Mũrũ wa mũndũ igũrũ,

20 Joh 7:30;
 Luk 22:53.

21 Joh 7:34;
 13:33.

22 Joh 7:35.
 23 Joh 3:31;
 17:14, 16.
 24 Joh 16:9.

26 Joh 8:38;
 12:49.

28 Joh 3:14;
 12:32.

* 7:53-8:11 Marũa marĩa maĩngĩ ma tene maandĩkĩtwo gacigo gaka o haha. Kwĩ mangĩ
 maandĩkĩtwo ko handũ hangĩ.

nirio mukamenya ni ni uria we, na mumenye ndiri undu njikaga ndifirite ni mwene, mumenye ati ngiuga maundu maya ngwaria o ta uria Ithe witu aandutire. ²⁹ Nake ucio wandekirie turi o nake; ndandigite nyiki, amu hingo ciothe ni njikaga o maundu maria mamukenagia. ³⁰ Riria aaragia ndeto icio, andu aingi makiya kumwihoka.

29 Joh 8:16;
16:32.

30 Joh 7:31;
10:42.

31 Joh 15:7, 8.

32 Joh 8:36.

33 Mat 3:9;

Joh 8:39.

34 Rom 6:16, 20;

2 Pet 2:19.

35 Gal 4:30.

36 Rom 6:18, 22;

Gal 5:1.

38 Joh 3:32.

39 Mat 3:9;

Joh 8:33.

41 Gucok 32:6;

Isa 63:16.

42 Joh 16:28;

17:8.

43 Joh 7:17;

1 Kor 2:14.

44 1 Joh 3:8-10;

Klam 3:45

2 Kor 11:3.

46 2 Kor 5:21;

1 Pet 2:22.

47 Joh 18:37;

1 Joh 4:6.

48 Joh 7:20;

Mar 3:22.

49 Joh 5:23.

50 Joh 5:41.

51 Joh 5:24; 6:40,

47: 11:26.

53 Joh 4:12.

54 Joh 13:32;

17:1.

55 Joh 7:28, 29.

56 Ahib 11:13.

58 Joh 17:5, 24.

³¹ Tondü ucio Jesu akifira Ayahudi aria maamwitikite atiri, Inyui mwatüma o mwitikite uge wakwa, muri arutwo akwa kuna, ³² na nimükamenya uhoro-uria-wa-ma, naguo uhoro-wa-ma umüküure ukombo-ini.

³³ Nao makimucokeria atiri, Ithui-ri, turi njiaro cia Iburahimu, na tutiri twatuika ngombo cia mundu; ni atia uguo woiga, ati, Mugakuruo ukombo-ini? ³⁴ Nake Jesu akimacokeria atiri, Ndamwira o ma, ma, Mundu o wotho wihagia ni ngombo ya wihia. ³⁵ Nayo ngombo ti ya guikaraga mucitene na tene; muriu wa mwene muciri, we niwe ukaraga kuo tene na tene.

³⁶ Tondü ucio akoruo ni Muriu ukamuküura ukombo-ini-ri, ni gukuruo mugakuruo kuna. ³⁷ Ninjui muri njiaro cia Iburahimu; indi-ri, ni kunjuraga mukwenda kunjuraga, ni undu uge wakwa nduonete ukaro thini wanyu. ³⁸ Ni njugaga maundu maria nyonete twi na Awa; inyui na inyui mwikaga maundu maria muguite na ithe wanyu. ³⁹ Nao magicokia makimwira atiri, Ithe witu no Iburahimu. Nake Jesu akimera, Mungiri ciana cia Iburahimu-ri, ni gwika mungikaga maundu ma Iburahimu. ⁴⁰ No ru mukwenda kunjuraga, ndi mundu umuheete uhoro-uria-wa-ma, uria ndaigire haru Ngai; uguo tigo Iburahimu ekaga. ⁴¹ Inyui-ri, mwikaga maundu ma ithe wanyu. Nao makimwira atiri, Tutiri ciana cia maraya ithui; twi na Ithe witu o umwe, niwe Ngai. ⁴² Nake Jesu akimera atiriri, Ngai angiri Ithe wanyu, ni mwanenda, ni gukoruo nindoi-manire na Ngai, ngoka guku nyumite kuri we; amu ti gwituma nditumite ni mwene; we niwe wandekirie. ⁴³ Mutimenyaga mario yakwa niki? Ni riri, ni undu mutiendaga kugua uhoro uria ndi naguo. ⁴⁴ Inyui-ri, muri a ithe wanyu mucukani, namo maundu maria ithe wanyu eriragiria nimo mwendaga gwika. We aari muuragani kuuma o kiambirira, na ndaigana kwirugamania na uhoro-uria-wa-ma, ni gukoruo ndari na uhoro-wa-ma o na hanini ngoro yake. Riria ekwaria maheni, ni uhoro wa ngoro yake mwene aaragia; amu ni wa maheni, na nowe ithe wamo. ⁴⁵ Indu ni-ri, tondü njugaga uhoro-uria-wa-ma, mukarega kunjitikia. ⁴⁶ Inyui nu unghota kuuga ndanahia, na ahoote? Na ndakoruo ni uhoro-wa-ma njugaga, muregete kunjitikia niki? ⁴⁷ Mundu wa Ngai niathikagiria ciugo cia Ngai; gitumi kia murege guciuga inyui ni ati mutiri a Ngai.

⁴⁸ Nao Ayahudi magicokia makimwira atiri, Anga tutikuuga wega twoiga wi Musamaria, na wi na ndaimono? ⁴⁹ Nake Jesu agicokia atiriri, Ndiri na ndaimono ni; ni ni njikiriire Awa, na inyui no ku'menereria muka'menereria. ⁵⁰ Na ti kwigocithia ngwenda kwigocithia ni mwene; e kuo uria wendaga ngocagwo, na niwe utuanagira ituuro. ⁵¹ Ndamwira atiri, o ma, ma, Mundu aatüura amenyereire uhoro wakwa, ndari hingo akonana na gikuu. ⁵² Nao Ayahudi makimwira, Aca, ru nitwamenya wi na ndaimono. Iburahimu-ri, ndaakuire, o na anabii? nawe wakiuga uu, Mundu aatüura amenyereire uhoro wakwa, ndari hingo agagicama gikuu. ⁵³ Kai wece wi munene gwi ithe witu Iburahimu, nake niaakuire? o na anabii o nao no maakuire; kai ugwitua u? ⁵⁴ Jesu agicokia atiri, Ingikiigocithia ni mwene, kugocwo gwakwa gwatuika ta kindu hatari; uria ungocithagia ni Awa, o uria muugaga ati niwe Ngai wanyu; ⁵⁵ na inyui mutiri mwamenyana nake; ni-ri, nindimui; na ingiuga, Ndimui, ndatuika wa maheni ta inyui; no kai nindimui, na ni'menyagiri uhoro wake. ⁵⁶ Ithe wanyu Iburahimu niaakenaga muno ni undu ati niakona muthenya wakwa; na niaawonire, agicanjamuka. ⁵⁷ Ayahudi magikimwira atiri, Wece nduri uragikinyia miaka mirongo itano, na githi wanona Iburahimu? ⁵⁸ Nake

Jesu akimera, Ndamwira atiri, o ma, ma, Ibrahimu ataanaciaruo-ri, ni no nduire. ⁵⁹ Maaigua uguo magikioya mahiga mamukirie; indi Jesu akiihitha, akiuma kiu hekaru-ini. [Na aatuikania gatagati-ini kao agiithira, agikiuma kuo.]

59 Joh 10:31.

9 NINGI akihituka, nionire mundu watuire e mutumumu kuuma o aciaruo. ² Nao arutwo ake makimuria atiri, Rabii, ni uriku wehirie, ni mundu uyü kana ni amuciari, agiciaru o mutumumu? ³ Nake Jesu agicokia atiri, Mundu uyü o na kana amuciari-ri, gutiri wehirie; aaciariuo atarii uu ni getha mawiko ma Ngai monithanio ni undu wake. ⁴ Undu kuri, no turute mawira ma uria wandekirie, tumarute riu kuri o muthenya; utuku niugüka, gutira mundu unghota kuruta wira. ⁵ Hindi ndi kuo guku thi, ni niu utheri wa thi. ⁶ Aarika kuuga uguo, agitua mata thi, akiringia ndaka na mata macio, akihaka mundu ucio ndaka io maitho, ⁷ agicoka akimwira, Thi, ugethambe karia ga Siloamu (nario riitwa riu riatauruo ni atiri, Gutumwo). Nake agigithi, agithamba, agiuka akionaga. ⁸ Tondü ucio, andu a kwao, na aria maamuonaga mbere io e muthini uhoyaga thendi, acio makuria atiri, Uyü githi ti uria uraikaraga thi akahoyaga thendi? ⁹ Angi makiuga, Nowe; angi nao makiuga, Aca, tiwe, na ni take. We mwene akiuga, Ni ni. ¹⁰ Magikimuria atiri, Ukibinguriruo maitho atia? ¹¹ Nake agicokia atiriri, Mundu uria witagwo Jesu niaringirie ndaka, aa'haka maitho, aanjira, Thi Siloamu, ugethambe; na ni ndagithi ndethamba, ndahota kuona. ¹² Makimuria, E ku mundu ucio? Akiuga, Ndiui haria ari.

2 Luk 13:2, 4;

Tham 20:5-

3 Joh 11:4.

4 Joh 5:17; 11:9.

5 Mat 5:14;

Joh 8:12;

12:35.

6 Mar 8:23.

7 Isa 8:6;

Luk 13:4.

¹³ Makimutwara kuri Afarisai, mundu ucio wari mutumumu mbere io. ¹⁴ Na riri, muthenya ucio Jesu aaringirie ndaka, akimuhingura maitho, wari wa thabatu. ¹⁵ Nao Afarisai magikimuria ringi kiria giatumire ahote kuona. Nake akimera atiri, Ni ndaka anjikirire maitho, na ni ndethamba, na riu ninguona. ¹⁶ Tondü ucio Afarisai amwe makiuga atiriri, Mundu ucio ndoimite kwi Ngai, amu ndamenyagirira muthenya wa thabatu. No angi makiuga, Mundu wihagia ahote atia gwika ciama ta icio? Makia kwamukana o ene. ¹⁷ Magigicoka makuria mutumumu ucio o ringi atiriri, Wakiuga atia wee, ugoro wake, tondü niagikuhingurire maitho? Nake akiuga atiri, Ni munabii. ¹⁸ Nao Ayahudi magikirega gwitikia ugoro wake ati oima mutumumu na niacokete kuona, nginya maarikia gwita amuciari ucio wacokete kuona, ¹⁹ makimoria atiri, Uyü niwe muru wanyu, uria muugaga ati aaciariuo e mutumumu? Ni atia riu tondü niekühota kuona? ²⁰ Nao amuciari magicokia makiuga atiri, Nitüü uyü nowe muru witu, na nitüü niaaciariuo e mutumumu; ²¹ no kiria gitumite riu ahote kuona, ithui tütikumanya, nake uria umhingurire maitho, tütümüü ithui: mütikimurie we; ni mundu mägima, nieariririe. ²² Makiuga uguo amuciari, ni undu nimetigirite Ayahudi, ni gükorüo Ayahudi nimaarikitie kwirana ati mundu angitikiria ati Jesu niwe Kristo, agirio athiage thunagogi. ²³ Nikiö amuciari moigire uguo ati, Ni mundu mägima; mütikimurie we.

14 Joh 5:9.

15 Joh 9:6, 7.

16 Joh 3:2; 7:43;

9:31, 33.

17 Joh 4:19; 6:14.

22 Joh 7:13;

12:42; 16:2.

24 Josh 7:19.

27 Joh 9:15.

28 Joh 5:45.

31 Isa 1:15;

Thim 15:29;

Atum 10:35.

²⁴ Nao magigita mundu ucio hingo ya kerü, ucio wari mutumumu, makimwira atiri, Gooa Ngai; ithui nitüü mundu ucio ni mwihia. ²⁵ Nake agigicokia atiri, Korüo ni mwihia, ni ndiui; njüi o undu umwe ni, njüi o riri, ati tondü nyuma mutumumu, riu ni kuona nguona. ²⁶ Magikimuria, Ati ni atia agwikire? Akuhingurire maitho atia? ²⁷ Nake akimacokeria atiri, Ndamwira o riu, na mutinaigua; mukwenda küigua ringi niki? mukwenda na inyui mutuike arutwo ake? ²⁸ Nao makimuruma, makiuga, Wee niwe murutwo wake; ithui turi arutwo a Musa. ²⁹ Ithui nitüü Ngai niariririe Musa, na mundu ucio-ri, tütüü na kuria oimite. ³⁰ Nake mundu ucio agicokia akimera atiri, Kai uguo ni uriru-i! ati inyui mutüü kuria oimite, na no a'hingurire maitho. ³¹ Nitüü Ngai ndaiguaga aria mehagia;

no riri, mündũ aakorũo ni mũhoi Ngai, na agekaga ũria we endaga, ũcio niamũiguaga. ³² Kuuma o kiambiriria gia thĩ gũtirĩ kwiaguwo mündũ wahingũrire ũngĩ maito waciariũo e mũtumumu. ³³ Mündũ ũcio atangumite kwi Ngai, ndarĩ undũ anghota gwika. ³⁴ Magicokia makimwira atĩri, Wee waciariũo wi wa mehia matheri, na githĩ ũgũtũruta ũhoro ithui? Magikimũthinikania makimuumia nja.

33 Joh 9:16;
10:21.

34 Joh 9:2.

35 Mat 14:33.

³⁵ Nake Jesu akiũga atĩ nĩmamuumitie nja; na aathĩ aamũkora, akimũ-ũria, Wee-ri, niwihokete Mũrũ wa Ngai? ³⁶ Nake agicokia akiũga atĩri, Nake ni ũrikũ, mũthuri ũyũ, ngamwihoke? ³⁷ Jesu akimwira atĩri, Niũmuonete, o na nowe mũraaria nake. ³⁸ Nake akiũga, Mwathani, ndĩ gwĩtikia. Akimũgũira thĩ. ³⁹ Nake Jesu akiũga atĩri, Nĩ ndokire thĩ ino gũtũithia matũiro, ati aria maonaga mone, na aria monaga matũike atumumu.

37 Joh 4:26;
10:25.

39 Joh 5:22;
Mat 11:25;
13:13.

40 Mat 15:14;
23:26.

41 Joh 15:22, 24;
Jak 4:17.

⁴⁰ Nao Afarisai aria maari nake nĩmaiguire ũhoro ũcio, makimũria, Tũri atumumu na ithui? ⁴¹ Nake Jesu akimera atĩri, Mũngĩri atumumu, mũtingĩri na wĩhia; no tondũ muugaga ũũ, Ithui nĩtuonaga-ri, wĩhia wanyu no ũtũire.

10 NDAMWIRA atĩri, o ma, ma, ũria ũtatonyaga kiũgũ kia ng' Ondu na kĩhingo, no kũhaica akahaicira hangĩ, ũcio ni mũici na ni mũtunyani.

² No riri, ũria ũtonyaga na kĩhingo niwe mũriithi wa ng' Ondu. ³ We niahingũragĩrũo ni mũhingũri wa kĩhingo; nacio ng' Ondu ikaigua mũgambo wake; nake ageta ng' Ondu ciake mwene mariitwa ma cio, agaciumagaria.

⁴ Aarikia kuumia ciake mwene ciothe, naciatorogaria, nacio ng' Ondu ikamũrũmirĩra, ni gũkorũo nĩciũĩ mũgambo wake. ⁵ Na itingĩtikira kũrũmirĩra mũgeni, no imũũrire, ni gũkorũo itũĩ mũgambo ya andũ ageni.

5 Joh 10:27.

6 Joh 16:25, 29.

⁶ Jesu akĩmaarĩria na ngerekano io, na matũigana kũigua ũria ũhoro ũtariĩ, ũcio aamaheaga.

7 Joh 14:6;

Mat 7:13, 14.

8 Jer 23:1, 2.

9 Thab 23:2;

Ezek 34:14.

⁷ Tondũ ũcio, Jesu agicoka akimera atĩri, Ndamwira o ma, ma, Ni nĩ kĩhingo kia ng' Ondu. ⁸ Aria othe mokire mbere yakwa ni aici na ni atunyani; nacio ng' Ondu itũigana kũmaigua. ⁹ Ni nĩ kĩhingo; mündũ aatonyera harĩ nĩ, ni kũhonoka akahonoka, na atonyage akiumaga, na onage gia kũria. ¹⁰ Mũici ndokaga ni gĩtũmi kingĩ tĩga aye na athĩnje na onũhe; nĩ ndokire ni getha andũ magie muoyo, na magie naguo mũno.

11 Thab 23:1;

Isa 40:11;

Luk 15:4-7;

Ahib 13:20.

12 Ezek 34:2-6;

Zek 11:17;

Atũm 20:29.

14 1 Pet 5:4;

2 Tim 2:19.

15 Mat 11:27.

16 Isa 56:8;

Ezek 34:23;

Joh 11:52;

1 Pet 2:25;

Ef 2:13, 19.

17 Filip 2:8, 9.

18 Joh 19:11;

2:19.

19 Joh 7:43; 9:16.

20 Joh 7:20; 8:48;

Mar 3:21.

21 Joh 9:33.

¹¹ Ni nĩ mũriithi ũria mwega. Mũriithi ũria mwega niarutaga muoyo wake ni undũ wa ng' Ondu. ¹² Mündũ ũheagwo mũcara, na atari mũriithi, na atari we mwene ng' Ondu, ũcio onaga hiti igĩũka, agatiga ng' Ondu, akora, nayo hiti igacihuria na igacihurũnja; ¹³ oraga ni undũ no wa mũcara, na ndatindagirĩra ũhoro wa ng' Ondu. ¹⁴ Nĩ nĩ mũriithi ũria mwega, na nĩnjũ ng' Ondu ciakwa mwene, o nacio ng' Ondu ciakwa nĩnjũ, ¹⁵ o ta ũria Ithe witũ anjũ, na nĩ ngamenya Ithe witũ; na ni kũruta ngũruta muoyo wakwa ni undũ wa ng' Ondu. ¹⁶ Na ndi na ng' Ondu ingĩ, itari cia kiũgũ gĩki; icio nacio no ndicirehe, nacio nĩkaiguaga mũgambo wakwa; igacitũka rũũru rũmwe rũa mũriithi ũmwe. ¹⁷ Nikiũ Ithe witũ anyendeti, ni undũ ngũruta muoyo wakwa, ni getha njoke ndũiyũkie ringĩ. ¹⁸ Gũtirĩ mündũ ũkũndunya; ni nĩ ngũrũta, nĩ mwene. Ndi na rũtha ndĩrũte, na nĩngĩ ndĩ na rũtha njoke ndũiyũkie ringĩ. Nĩndaathĩrũo ũguo ni Awa.

¹⁹ Ayahudi makĩya kwamũkana o ringĩ ni undũ wa ndeto icio. ²⁰ Nao aingĩ makiũga atĩri, E na ndaimono, akagũrũka; mũgũkimũigua niki?

²¹ Angĩ nao makiũga atĩri, Ciugo icio ti cia mündũ wi na ndaimono. Ndaimono yakihota kũhingũra mũtumumu maito?

²² Nakuo kũũ Jerusalemu nigwakinyite giathi kĩa ria riamũriro ria hekarũ; kwari kĩa kĩa kĩa heho; ²³ nake Jesu aari gũcangacanga hekarũ-inĩ, gĩthaku-inĩ kĩa gietagwo gia Solomoni. ²⁴ Nao Ayahudi magĩgũka makimũrigicĩria, makimwira atĩri, Ni nginya hindi i ũgũtũra ũtũrigithĩtie? Ongorũo wee niwe Kristo, ndũtũire wega. ²⁵ Nake Jesu

23 Atũm 3:11;

5:12.

24 Luk 22:67.

25 Joh 5:36;

10:23.

akimacokeria atiriri, Nindamwirire, na mutitikitie; mawiko maria njikaga na riitwa ria Awa, nimo mamenyithanagia uhoro wakwa. ²⁶ No inyu mutitikitie, ni undu mutiri a ruuru rua ng'onde ciakwa. ²⁷ Ng'onde ciakwa-ri, niciguaga mugambo wakwa, na ni nindiciui, nacio ikanumirira; ²⁸ na ni ngacihe muoyo wa tene na tene, na itiri hingo ikora, o ri, o ri, na gutiri ungigachuria ciume moko-ini makwa. ²⁹ Awa, uria u'heete cio, ni muneke kuri othe; na gutiri unghota guchuria ciume moko-ini ma Ithe witu. ³⁰ Nii na Ithe witu turi umwe. ³¹ Nao Ayahudi makioya mahiga ringi mamuhure namo nyuguto. ³² Nake Jesu akimacokeria atiri, Ndamuonia mawiko maingi mega moimite gw Ithe witu; mawiko macio-ri, ni uriku mukuhira na mahiga? ³³ Ayahudi makimucokeria atiri, Tuti-gukuhura na mahiga ni undu wa wiko mwega; tugukuhura ni undu niurumite Ngai, ni tondu niwituite Ngai, na uri o mundu. ³⁴ Nake Jesu akimacokeria atiriri, Watho-ini-ri, githi hatiandikitwo uu, Nindoigire, Inyu mwi ngai? ³⁵ Riu-ri, akoruo niaamatuire ngai, acio maakoriruo ni kiugo kiu kia Ngai (na uhoro uria mwandike Maandiko-ini ndungihota kwagithio bata-ri), ³⁶ githi uria Ithe witu aamurire, akimureka oke guku thi, inyu mwamwira, Ukuruma Ngai, ni undu nindoiga, Ni ni Muru wa Ngai? ³⁷ Ongoruo ndiikaga maundu ma Awa, mutikanjitikie. ³⁸ No riri, ongoruo nimo njikaga-ri, o na mwarega kunjitia ni, itikiai maundu macio ari mo, nigu muмены, na migue wega, at Ithe witu e thini wakwa, na ni ndi thini wa Ithe witu. ³⁹ Nao magigicaria ringi uria mangimunya; nake akiuma kuo akihonoka moko-ini mao.

⁴⁰ Agithi agicoka murimo uria wa Jorodani, o kuria Johana aabatithanagia hingo iria ya mbere, agiikara kuo. ⁴¹ Na andu magathiaga kuri we aingi, na makoigaga atiri, Johana ndakiri kiama ekire; no riri, uhoro wothe uria Johana aarire wa mundu uyü, ka noguo-i! ⁴² Na andu aingi makiya kumwihoka kundü kuu.

11 NA riri, kwar mundu waruarite wetagwo Lazaro, wa kuria gwetagwo Bethania, kwa Mariamu na mwarri wa nyina wetagwo Maritha. ² Na ni Mariamu uria wahakire Mwathani maguta, agicoka kumugirira nyariri na njuiri yake, niwe waruaritie muru wa nyina, ucio Lazaro. ³ Acio aari a nyina magikimureka munda akoige, Mwathani, mwendwo waku ni muruaru. ⁴ Nake Jesu aauga uguo, akiuga atiriri, Nduri io ti ya guku; ni ya gutuma Ngai agoocwo, at Muru wa Ngai agoocithio nyo. ⁵ Na riri, Jesu ni kwenda endete Maritha na mwarri wa nyina o na Lazaro. ⁶ Nake aauga ati ni muruaru, akiamba gukara mthenya iri o kuu aari. ⁷ Na yathira akiira arutwo atiri, Nitucoki Judea. ⁸ Nao arutwo makimwira, Rabi, o ro riu Ayahudi nimarendaga gukühura na mahiga; nawe githi ugucoka kuo? ⁹ Nake Jesu agicoka atiri, Thaa cia mthenya-ri, to ikumi na igiri? Munda aathii kundü mthenya, ndangihingwo, ni undu niekuona utheri wa guku thi. ¹⁰ No riri, munda aathii utuku, niahingagwo, ni undu utheri ndari naguo thini wake. ¹¹ Akiuga uguo, agicoka akimera atiriri, Murata witu Lazaro niakomete toro, no ninguthi ngamukiriona. ¹² Nao arutwo magikimwira, Mwathani, akoruo nionete toro, niekühona. ¹³ Na riri, Jesu ni uhoro wa gukua gwake aagwetire; nao moi aagwetaga uhoro wa gukoma toro. ¹⁴ Hindi io Jesu agikimera wega, atiri, Lazaro niakuite. ¹⁵ Na ningenete ni undu wanyu ni undu itarari kuo, ni getha mugetikie; no riri, nitugithi kuri we. ¹⁶ Nake Toma, uria witagwo Wa-mahatha, agikira arutwo aria ang atiri, Nituthii na ithui, tugakanire nake.

¹⁷ Jesu aakinya, agigikora arikite kunina matuku ana mbirira. ¹⁸ Na riri, kuu Bethania kwar gukuhi na Jerusalemu, itiiina ta ria mairo igiri; ¹⁹ nao Ayahudi nimokite aingi kwa Maritha na Mariamu, kumacakaithia ni undu wa muru wa nyina wao. ²⁰ Maritha aauga ati Jesu nieguuka,

- 26 Joh 8:47.
 27 Joh 10:3, 4, 14.
 28 Joh 17:12; 18:9; 6:39.
 30 Joh 17:11, 22.
 31 Joh 8:59.
 33 Alaw 24:16; Mat 26:65; Joh 5:18.
 34 Thab 8:26.
 35 Mat 5:17, 18.
 36 Joh 5:17, 18.
 38 Joh 10:25; 14:10, 11.
 39 Joh 8:59; Luk 4:30.
 40 Joh 1:28.
 41 Joh 1:7, 29-34.
 42 Joh 8:30.

- 1 Luk 10:38, 39.
 2 Joh 12:3.
 3 Joh 11:5, 36.
 4 Joh 9:3; 13:31.
 7 Joh 10:40.
 8 Joh 8:59; 10:31.
 9 Joh 9:4, 5; 1 Joh 2:10.
 10 Joh 12:35; 1 Joh 2:11.
 11 Mat 9:24; Luk 8:52.
 16 Joh 14:5; 20:24; 13:37.

agigithii kũmũthagania, nake Mariamu agitigwo aikaire thĩ nyũmba. ²¹ Nake Maritha agikiĩra Jesu atĩrĩrĩ, Mwathani, ũngiari kuo, mũrũ wa maitũ ndangiakuire. ²² O na rĩu nĩnjũl o ũndũ ũrihoya Ngai, o wothe, Ngai nĩarĩkũhe. ²³ Jesu akĩmwĩra atĩrĩ, Mũrũ wa nyũkwa nĩakariũka. ²⁴ Nake Maritha akĩmwĩra, Nĩnjũl nĩakariũka gũkĩrĩũkwo mũthenya wa ithĩrĩro.

22 Joh 9:31. ²⁵ Nake Jesu akĩmwĩra atĩrĩrĩ, Nĩ nĩ kũriũka na nĩ nĩ muoyo; ũria wĩ'ho-kete nĩ, o na aakua, no agatũra muoyo, ²⁶ na mũndũ o wothe wĩ muoyo na akĩ'hoka nĩ, ndarĩ hingo agakua. Ũguo nĩwĩtkĩte? ²⁷ Akĩmwĩra, Ī-nĩ, Mwathani; nĩ nĩnjũtkĩte atĩ wee nĩwe Kristo, Mũrũ wa Ngai, ũria wa gũũka gũkũ thĩ. ²⁸ Na aarĩkia kuuga ũguo, agĩthĩ, agĩta Mariamu, mwarĩ wa nyĩna, akĩmwĩra atĩrĩ keheri-inĩ, Mũrutani e gũkũ, na nĩoiga ũthĩ.

24 Joh 5:29; 6:40. ²⁹ Nake aauga ũguo agĩũkĩra narua, agĩthĩ kũrĩ we. ³⁰ (Na rĩrĩ, Jesu hĩndĩ ũ ndaatonete mũcĩl thĩnĩ; aarĩ o hau aatũngĩrũo nĩ Maritha.) ³¹ Ayahudi nao, arĩa maarĩ nake nyũmba makĩmũcakaithagia, mona ũguo Mariamu okĩra narua, oima nja, makĩmũrũmirĩra, moĩ aathĩ mbĩrĩra-inĩ akarĩrĩre ho. ³² Nake Mariamu aakinya harĩa Jesu arĩ, aamuona, agĩkĩmũgũira thĩ magũrũ-inĩ, akĩmwĩra, Mwathani, ũngiakorĩrũo kuo, mũrũ wa maitũ ndangiakuire. ³³ Nake Jesu aamuona akĩrĩraga, o na Ayahudi nao makĩrĩraga, acio mokire nake, agĩgĩcaya o roho-inĩ thĩnĩ, agĩtangĩka, ³⁴ akĩũria, Mũmũgĩte ha? Makĩmwĩra, Ũka, Mũthuri, ũkone. ³⁵ Nake Jesu akĩrĩra maithori. ³⁶ Nao Ayahudi magĩkiuga atĩrĩ, Onei ũria aamwendete! ³⁷ No amwe makiuga atĩrĩ, Mũndũ ũyũ wahingũrĩre mũndũ ũria maitho, ũria warĩ mũtumumu-rĩ, kai atangiahotire kũgĩria mũndũ ũyũ nake akue?

25 Joh 5:21; 14:6. ³⁸ Nake Jesu agĩgĩthĩ agĩcayaga rĩngĩ na ngoro, agĩkinya mbĩrĩra-inĩ. Nayo yarĩ ngurunga, na nĩyahingĩtwo mũromo na ihiga. ³⁹ Nake Jesu akiuga, Eheriai ihiga. Nake Maritha, mwarĩ wa nyĩna na ũcio wakuĩte, akĩmwĩra, Mwathani, rĩu nĩakinyĩte kũnunga, amu nĩanĩnĩte matukũ ana nginya aakua. ⁴⁰ Jesu akĩmwĩra atĩrĩ, Ndikwĩrĩre, atĩ wetĩkia, nĩũkuona ũnene wa Ngai? ⁴¹ Magĩkĩcheria ihiga. Nake Jesu agĩtĩra maitho, akiuga atĩrĩrĩ, Awa, nĩndakũgatha nĩ ũndũ nĩwanjĩgua. ⁴² Nĩ no ngũũ atĩ nĩũnjĩguaga hingo ciothe, no nĩndoiga ũguo nĩ ũndũ wa kirĩndĩ gĩkĩ kirũgamĩte haha, nĩguo gĩtĩkie atĩ nĩwe wandekĩrie. ⁴³ Na aarĩkia kuuga ũguo, akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga, Lazaro, uma. ⁴⁴ Nake ũcio warĩ mũkuũ akiuma, e mũthae moko na magũrũ na matama; naguo ũthĩũ nĩaarĩgĩcĩrĩro gĩtambaya. Nake Jesu akĩmera atĩrĩ, Muohorei, mũreke aathĩ.

26 Joh 5:24; 8:51. ⁴⁵ Tondũ wa ũhoro ũcio, Ayahudi aingĩ makĩya kũmwĩhoka, acio mokire kwĩ Mariamu na makĩona ũndũ ũcio ekire. ⁴⁶ No amwe magĩtĩwara kũrĩ Afarisai, makĩmera ũria Jesu ekĩte.

27 Joh 6:69; Mat 16:16. ⁴⁷ Tondũ ũcio athĩnjĩrĩ-Ngai arĩa anene na Afarisai makĩũngania kĩa, makĩũria atĩrĩ, Tũgwĩka atĩa? amu-rĩ, mũndũ ũcio nĩekaga cĩa nyingĩ. ⁴⁸ Twakĩmũtiga o ũguo-rĩ, andũ no metĩkie ũhoro wake othe, nao Aroma moke matũtunye handũ haha haitũ, o na ũhoro witũ wa gũtuika rũrĩrĩ.

30 Joh 11:20. ⁴⁹ No rĩrĩ, ũmwe wao wetagwo Kaiafa, warĩ mũthĩnjĩrĩ-Ngai ũria mũnene mwaka ũcio, akĩmera atĩrĩ, Inyũĩ mũtĩrĩ ũndũ mũũĩ; ⁵⁰ na mũtĩgũgĩtarania atĩ ũndũ ũria ũngĩmwagĩrĩra no mũndũ ũmwe akũre kirĩndĩ, nĩguo rũrĩrĩ ruothe rũtĩgathĩre. ⁵¹ Na rĩrĩ, akiuga ũguo ndaarĩre etaarĩte we mwene, no tondũ aakĩrĩ mũthĩnjĩrĩ-Ngai ũria mũnene mwaka ũcio, nĩ kũratha aarathĩre atĩ Jesu nĩagakuĩra rũrĩrĩ rũu; ⁵² na ti rũrĩrĩ rĩru ruiki, no nĩngĩ akue nĩ getha acokererĩe cĩana cĩa Ngai irĩa itũire ihurunjũkĩte. ⁵³ Na kuuma mũthenya ũcio maathugundanagia nĩ getha mamũũragĩthĩe.

32 Joh 11:21. ⁵⁴ Tondũ ũcio Jesu ndaacokire gũceeranga kwa Ayahudi akĩonagwo; nĩ kuuma oimire kũndũ kũu agĩthĩ rũtere-inĩ gũkuhĩ na werũ, agĩkinya itũũra rĩtagwo Efiraimu, agĩkĩra kuo na arutwo ake. ⁵⁵ Na rĩrĩ, Bathaka ya Ayahudi nĩyatũte gũkinya, na andũ aingĩ makĩambata Jerusalemu moimite

33 Joh 13:21. ⁵⁶ Na rĩrĩ, Bathaka ya Ayahudi nĩyatũte gũkinya, na andũ aingĩ makĩambata Jerusalemu moimite

35 Luk 19:41. ⁵⁷ Na rĩrĩ, Bathaka ya Ayahudi nĩyatũte gũkinya, na andũ aingĩ makĩambata Jerusalemu moimite

36 Joh 11:3; 5. ⁵⁸ Na rĩrĩ, Bathaka ya Ayahudi nĩyatũte gũkinya, na andũ aingĩ makĩambata Jerusalemu moimite

37 Joh 9:6; 7. ⁵⁹ Na rĩrĩ, Bathaka ya Ayahudi nĩyatũte gũkinya, na andũ aingĩ makĩambata Jerusalemu moimite

38 Mat 27:60. ⁶⁰ Na rĩrĩ, Bathaka ya Ayahudi nĩyatũte gũkinya, na andũ aingĩ makĩambata Jerusalemu moimite

40 Joh 11:4. ⁶¹ Na rĩrĩ, Bathaka ya Ayahudi nĩyatũte gũkinya, na andũ aingĩ makĩambata Jerusalemu moimite

42 Joh 12:30. ⁶² Na rĩrĩ, Bathaka ya Ayahudi nĩyatũte gũkinya, na andũ aingĩ makĩambata Jerusalemu moimite

45 Joh 10:42. ⁶³ Na rĩrĩ, Bathaka ya Ayahudi nĩyatũte gũkinya, na andũ aingĩ makĩambata Jerusalemu moimite

46 Luk 16:31. ⁶⁴ Na rĩrĩ, Bathaka ya Ayahudi nĩyatũte gũkinya, na andũ aingĩ makĩambata Jerusalemu moimite

47 Joh 12:19. ⁶⁵ Na rĩrĩ, Bathaka ya Ayahudi nĩyatũte gũkinya, na andũ aingĩ makĩambata Jerusalemu moimite

49 Mat 26:3; Joh 18:13; 50 Joh 18:14. ⁶⁶ Na rĩrĩ, Bathaka ya Ayahudi nĩyatũte gũkinya, na andũ aingĩ makĩambata Jerusalemu moimite

52 Isa 49:6; Joh 10:16; 1 Joh 2:2. ⁶⁷ Na rĩrĩ, Bathaka ya Ayahudi nĩyatũte gũkinya, na andũ aingĩ makĩambata Jerusalemu moimite

54 Joh 7:1; 4. ⁶⁸ Na rĩrĩ, Bathaka ya Ayahudi nĩyatũte gũkinya, na andũ aingĩ makĩambata Jerusalemu moimite

55 Joh 6:4; Luk 2:42; Atũm 21:24. ⁶⁹ Na rĩrĩ, Bathaka ya Ayahudi nĩyatũte gũkinya, na andũ aingĩ makĩambata Jerusalemu moimite

ng'ongo iria ingi, makiambata Bathaka itaanakinya, magetherie. ⁵⁶ Nao nimaacaragia Jesu kuo, na makaaranagiria marungil hekaru-ini, makorania atiri, Mukuona atia? Mukuuga ndagoka giathi giki? ⁵⁷ Na riri, athinjiri-Ngai aria anene na Afarisai nimaathanite, makoiga ati akoruo kwi mundu uui haria ari, nioige, niguu mamunyite.

56 Joh 7:11.

12 MATUKU maatigara matandatũ Bathaka ikinye, Jesu agigithii Bethania, kuria Lazaro aatũruga, uria Jesu aariukirie akuite. ² Magigigia na iruga kuo ni undũ wake; nake Maritha agituika wa gutwara irio, nowe Lazaro-ri, aari wa aria maakarire metha-ini hamwe na Jesu. ³ Nake Mariamu agigitwara maguta ratiri ng'ima ma mũthemba mwega ma, me goro mũno, akihaka Jesu nyariri, agicoka akimũgiria nyariri na njuiri yake; nyũmba igikiyũruo ni mũtarariko mwega wa maguta macio. ⁴ Na mũrutwo wake mũwe, wetagwo Judasi Mũsikariota, uria ukamũkunya nira anyitwo, akiuga atiri, ⁵ Ni ki kingiagiria maguta macio mendio moime ciringi magana matatũ, nacio iheo aria athini? ⁶ Na riri, ndoigire uguo ni undũ wa gũcaira aria athini; oigire ni undũ aari mũici, na tondũ niwe wakuaga mondo ya mbia, na akaiyũkia kiria yekagirũ. ⁷ Nake Jesu agikiuga atiri, Reka aikare namo matũke ma mũthenya uria ngathikwo. ⁸ Amu aria athini mwi nao hingo ciothe; no ni-ri, mũtiri na ni hingo ciothe.

1-8 Mat 26:6-

11;

Mar 14:3-8.

1 Joh 11:1, 43.

2 Luk 10:40.

3 Luk 7:37, 38.

5 Joh 13:29.

8 Gũcok 15:11.

9 Joh 11:44.

⁹ Nakio kirindi kia Ayahudi gikiugua ati e kuo; gikiũka kuo, na to undũ wa Jesu wiki, no ningi ni getha kione Lazaro o nake, uria aariukitie e mũkuũ. ¹⁰ Nao athinjiri-Ngai aria anene-ri, magithugundania ati makoragithie Lazaro o nake, ¹¹ ni gũkorũo Ayahudi aingi nimekoyaga, makaya kwihoka Jesu.

11 Joh 11:45.

¹² Mũthenya uyũ ungi kirindi kungi giokite giathi kiaigua ati Jesu niegũka Jerusalemu, ¹³ gigitua makindũ githithi namo kũmũthagania gikiaranagirira, gikoiga, Hosana! Mũrathimwo-ri, ni uyũ ugũka na riitwa ria Mwathani, o we Mũthamaki wa Israeli! ¹⁴ Nake Jesu aarikia kuona ndigiri kiana, akimihaiica; o ta uria haandikitwo, ati, ¹⁵ Wee mwarĩ wa Zayuni-ri, tige kũmaka; one, Mũthamaki waku niaroka, aikariire njaũ wa ndigiri. ¹⁶ Arutwo ake matiaambire kũmenya gitũmi kia maundũ macio; no riri, riria Jesu aakoretwo arikitie kũgoocithio, hĩndi io magikiririkana ati uhoro niwaandikitwo uguo ni undũ wake, na niguu maamwikite. ¹⁷ Nakio kirindi kiria kiarĩ nake riria etire Lazaro oime thĩni wa mbirira akimũriũkia akuite, kiu nigikiũheanire uhoro ucio kionire. ¹⁸ Na nikio kirindi giathiũre kũmũthagania, ni tondũ nikiaũgite ati niekite kĩama kũ. ¹⁹ Nao Afarisai magikiũrana gatagati kao ene atiri, Mũtigũkiona uria mũremetwo! Arũmirũro ni andũ othe a thi!

12-15 Mat 21:4-9;

Mar 11:7-10;

Luk 19:35-38.

13 Thab 118:25,

26.

15 Zek 9:9.

16 Joh 13:7; 7:39.

19 Joh 11:47, 48.

²⁰ Na riri, hamwe na andũ aria maambatire makahoe Ngai giathi-ini kiu haari na Ayunani; ²¹ nao magigikora Filipu, uria wa kuria gwitagwo Bethisaida wa Galili, makimũhoya makiuga, Mũthuri uyũ, tũkwenda tuone Jesu. ²² Filipu agithi akĩra Andarea; nake Andarea, o na Filipu, magithi makĩra Jesu. ²³ Nake Jesu akimacokeria uhoro, akiuga atiriri, Hingo ni nginyu Mũrũ wa mundũ agoocithio. ²⁴ Ndamwira atiri, o ma, ma, Hĩndi ya ngano yaaga kũgũa tiri-ini ikue, igũtũra o iiki; no yakua, igaciara maci-aro maingĩ. ²⁵ Mũndũ uria wendaga muoyo wake ni kũũruo oragwo niguu; na uria ũthũruga muoyo wake e gũkũ thi niakaũtũria nginya muoyo wa tene na tene. ²⁶ Nii, mũndũ aatuika wa kũndungatagira, nianũmagirire; na kũu ndi, nikuo ndungata yakwa nayo irigikoragwo iri; nii, mũndũ aatuika wa kũndungatagira, Ithe witũ niarimũtĩaga. ²⁷ Riu ni gũtangika ndiratangika ngoro; ngũkiuga atia? Njuge, Awa, 'honokia kuri hingo ino? No ningi uhoro uyũ nuguu watũmire nginye hingo ino.

20 Joh 7:35;

Atũm 17:4.

21 Joh 1:44.

22 Joh 1:40.

23 Joh 17:1.

24 1 Kor 15:36.

25 Mat 10:39;

Luk 14:26;

17:33.

26 Joh 14:3;

17:24.

27 Joh 13:21;

Mat 26:38;

Mar 14:35.

- 28 Mat 3:17; 17:5.
29 Luk 22:43.
- 30 Joh 11:42.
- 31 Joh 14:30; 16:11; 1 Joh 3:8.
32 Joh 3:14; 8:28.
33 Joh 18:32.
34 Thab 110:43; Isa 9:7; Dan 7:14.
35 Joh 8:12; 9:5; 11:10.
- 36 Ef 5:8.
- 37 Nao, o na tondū aaneka ciama nyingi ūi o maklonaga, matiigana kŭmwihoka; 38 na nī getha kiugo kiria kīa Isaia ūria mŭnabii gikinye gwikika, kiria oigire, akŭria,
Mwathani, nū witikitie ūhoru ūria aaguire na ithui?
O naku guoko kwa Mwathani-ri, kŭguŭriiro ū?
39 Nikio mataahotire gwitikia; nī gŭkorŭo Isaia nioigire ringi atiri,
40 Niamateete maitho, na akamomia ngoro;
Matikae kuona na maitho, na mamenye na ngoro,
Macoke magariŭruke,
Na nī ndimahonie.
41 Isaia nioigire maŭndū macio nī ūndū nionire riri wake; na nī ūhoru wake aagwetaga. 42 No ningi, o na anene nī aingi maamwihokire; no tondū wa Afarisai matiigana kuumbūra, matikae kŭhingwo gŭthiaga thunagogi,
43 nī gŭkorŭo nimendaga kŭgoocwo nī andū gŭkira kŭgoocwo nī Ngai.
44 Nake Jesu akianirira akiuga atiriri, Ūria wii'hokete, to nī ehokete; ehokete ūria wandekirie. 45 Na ūria ūkŭnyona nī ekuona ūcio wandekirie.
46 Nii-ri, njŭkite thī ta ūtheri, nī getha mŭndū wii'hokete, o wothe, atige gŭtŭūra nduma-ini. 47 Na mŭndū aagua ciugo ciakwa, na ndacimenyere, ndikŭmŭcirithia nī; amu ndiokire gŭcirithia kirindi, ndokire kŭhona kŭkirindi. 48 Ūria ūndegete na ndetikire gŭthikirira ciugo ciakwa, ndaagite wa kŭmŭcirithia: ūhoru ūria ndaaririe-ri, nīguo ūkamŭcirithia mŭthenya wa ithiriro. 49 Nī gŭtuika ndiaaririe ndŭirite nī mwene, no riri, Ithe witū ūria wandekirie, niwe ūnjathite, akanjira ūria ingiuga, na ūria ingiaria.
50 Na ninjū riathani riake nī muoyo wa tene na tene; tondū wa ūguo, ndeto iria njaragia-ri, no ta ūria Ithe witū anjirite, noguo njaragia.

1 Joh 7:30; 8:20; 12:23; 16:28.

2 Luk 22:3.

3 Joh 3:35; 17:2; 16:28.

4 Mat 20:28; Luk 22:27.

7 Joh 12:16; 13:12.

13 NA riri, giathi kīa Bathaka giarua gŭkinya, Jesu nioi hingo yake nī nginyo oime gŭkū thī athii gwī Ithe witū, na tondū niendete andū ake mwene ariā maari gŭkū thī, nī kŭmenda aamendaga nginya o kirikiriro.
2 Na hingo ya kŭria irio cia hwai-ini, nake mŭcukani arikitie gwikira Judasi Muisikariota, mŭrū wa Simoni, ngoro ya kŭmŭkunanira anyitwo, 3 Jesu agiika atiri, akimenyaga atī Ithe witū niamŭnengerete maŭndū mothe agakimaiga moko-ini make, na atī kuuma nioimire kwī Ngai, na nī gŭthii egŭthii o kwī Ngai, 4 agiŭkira akiuma metha-ini, akiuga nguo ciake iria cia igurū thī, akioya gitambaya gia kwigiria, agikŭloha njohero. 5 Agicoka agiŭkira mbakuri mai, akiambirira gŭthambia arutwo nyariri akimagiragia na gitambaya kiu eohete. 6 Agigikinya he Simoni Petero. Nake akimwira, Mwathani, ūkuuga ū'thambie nyariri, wee? 7 Jesu agicokia akimwira

atiri, Nii uria ngwika, wee nduui riu; no nuri menya thutha. ⁸ Petero akimwira, Nduri hingo ugathambia nyariri ciakwa, o ri, o ri. Nake Jesu akimucokeria atiriri, Ndaaga guguthambia-ri, tutiri ngwataniro nawe. ⁹ Simoni Petero akimwira, Mwathani, no githambie, na to nyariri ciiki, thambia moko o namo, o na mutwe. ¹⁰ Nake Jesu akimwira atiri, Uria withambite mwiri wothe ndari na bata acoke gwithamba hangi tiga o nyariri, ni mutheru guothe biu; na inyu muri atheru, no ti inyuothe. ¹¹ Amu noi uria ukumukunyanira; niko oigire, Mutiri atheru inyuothe.

¹² Aakirikia kumathambia nyariri, na kwihumba nguo ciake, na gucoka guikara metha-ini, akimera atiri, Nimwamenya uguo ndimwikite? ¹³ Munjita Murutani, na mukanjita Mwathani; na ni wega mukinda uguo, amu nguo ndi. ¹⁴ Na riri, ni Mwathani, ni Murutani, ndagikoruo thambitie nyariri cianyu-ri, nimwagiriuruo na inyu muthambanagic nyariri inyuene. ¹⁵ Amu ni kumuonereria ndamuonereria, ni getha na inyu mwikage uguo ndimwikite. ¹⁶ Ndamwira atiri, o ma, ma, Ngombo ti nene kwi mumiathi; na mutumwo ti mune kwi mumutumi. ¹⁷ Akoruo nimui uguo, gukena ni inyu mwagituika nguo murikaga. ¹⁸ Ti inyuothe ndiragweta; ni aria ndathurire nindimo; no riri, gugutuika uguo ni getha uho uria mwandike uhingio, uria uugite atiri, Uria turaiga mugate nake nianjikitie ruhuku. ¹⁹ Kuuma riu ngumuhe uho utanakinya gwika, ni getha warika gwika mugekic atiri ni uria we. ²⁰ Ndamwira atiri, o ma, ma, Uria wa gwitkira mundu o na uriku ureketio ni ni, ni ni etikira; nake uria wanjiktira ni, nietikira uria wandekirie.

²¹ Jesu aarikia kuuga uguo, agitangika roho, agikiumbura, akiuga, Ndamwira atiri, o ma, ma, Inyu umwe niekungunyanira. ²² Arutwo magiki-amba kurorana, marigitwo ni uco aagweta. ²³ Na murutwo wake umwe, uria wendetwo ni Jesu, aari ho metha-ini etiri o hakuhi na githuri kia Jesu. ²⁴ Nake Simoni Petero agikiheneria uco, akimwira atiri, Twire uco aagweta. ²⁵ Nake, ari o hau etiri githuri-ini kia Jesu, agicokia na thutha akimuria, Mwathani, uco nu? ²⁶ Nake Jesu agicokia atiri, Ni uy ngurikira kienyu thathi-ini, ndimuhe. Na aarikia kurika kienyu thathi-ini, agikiruta, akihe Judasi, muru wa Simoni, uria Musikariota. ²⁷ Nake aarikia kiuhe kienyu kiu, ihinda o riu agitonyo ni Shaitani. Jesu agikimwira atiri, Uria ugwika, ika o narua. ²⁸ Na riri, acio maar metha-ini gutiri mundu wamenyire kiria giatumire amwre uguo. ²⁹ Ni gikoruo amwe megeragira ati kuona Judasi niwe waikaraga na mondo, ati hihi Jesu aamwirire, Gura indo iria itubatairie cia giathi; kana hihi aamwira athi akahe athini kindu. ³⁰ Nake aarikia kwamukira kienyu kiu, o rimwe akiuma; na ni utuku.

³¹ Uco aakirikia kuuma, Jesu agikiuga atiriri, Riu ni hndi Muru wa mundu agoocithio, nake Ngai akagoocithio e thini wake. ³² Na riri, [Ngai aakoruo agoocithio e thini wake,] Ngai o nake niekumugocithia e thini wake mwene, na niekumugocithia o narua. ³³ Twana tutu, no kahinda kanini ndigairie ga gukarania na inyu. Mukanjaria, na riri, ta uria nderie Ayahudi, ati, Kuu nguthi ni, inyu muinghota gukina-ri, riu noguo ndamwira inyu. ³⁴ Riu ngumuhe riathani rieru, ni ati mwendane; o ta uguo ni ndimwendete, inyu mwendane o ro uguo inyuene. ³⁵ Ni uguo andu othe marimenyaga muri arutwo akwa, mwatura mwendane.

³⁶ Simoni Petero akimuria, Mwathani, ni na ku uguthi? Nake Jesu agicokia atiri, Kuu nguthi, ndinghota kunumirira riu; no thutha niukanumirira. ³⁷ Petero akimwira, Mwathani, ndinghota gukurumirira riu niki? Ni-ri, no ndute muoyo wakwa ni undu waku. ³⁸ Nake Jesu agicokia atiri, Githi waruta muoyo waku ni undu wakwa? Ndamwira atiri, o ma, ma, Nguku ndigikoruo igambite utangaanite gatatu.

8 Tit 3:5.

10 Joh 15:3;

13:18.

11 Joh 6:64, 70, 71.

13 Mat 23:8, 10;

Luk 6:46.

14 Luk 22:27;

1 Tim 5:10.

15 Mat 11:29;

Filip 2:5;

1 Pet 2:12.

16 Mat 10:24;

Joh 15:20.

17 Mat 7:24;

Jak 1:25.

18 Joh 13:10, 11, 26;

Thab 41:9.

19 Joh 14:29;

16:4.

20 Mat 10:40;

Mar 9:37.

21-30 Mat 26:21-25;

Mar 14:18-21.

Luk 22:21-23.

22 Joh 12:27.

23 Joh 19:26;

20:2; 21:7,

20.

27 Luk 22:33;

Joh 13:12.

29 Joh 12:6.

31 Joh 14:13.

32 Joh 12:23;

17:5, 5.

33 Joh 7:33, 34;

8:21.

34 Joh 15:12, 17;

1 Joh 3:23.

36 Joh 14:2.

37, 38 Mat 26:33-35;

Mar 14:29-31;

Luk 22:33, 34.

38 Joh 18:27.

- 1 Joh 14:27;
Mar 11:22.
2 Joh 13:36.
3 Joh 12:26;
17:24.
5 Joh 11:16;
20:24.
6 Ahib 10:20;
Mat 11:27;
Joh 11:25.
7 Joh 8:19.
8 Joh 1:43;
12:21.
9 Joh 12:45;
10:30;
Kol 1:15;
Ahib 1:3.
10 Joh 10:38;
12:49.
11 Joh 5:36.
12 Mar 16:17, 20.
13 Joh 15:7, 16;
Mar 11:24;
1 John 5:14.
14 Joh 16:23, 24.
15 Joh 15:10;
1 Joh 5:3.
16 Joh 14:26;
15:26; 16:7;
1 Joh 2:1.
17 Joh 7:39;
16:13;
1 Kor 2:12-14.
19 Joh 7:33;
16:16.
20 Joh 17:21-23.
21 1 Joh 2:5; 5:3;
Joh 16:27.
22 Luk 6:16;
Atüm 10:40,
41.
23 Joh 14:15, 21;
2 Kor 6:16;
Küg 3:20.
24 Joh 7:16;
14:10.
26 Joh 14:16;
16:13.
27 Joh 16:33;
20:23; 14:1.
28 Joh 14:3, 12.
29 Joh 13:19;
16:4.
30 Joh 12:31;
Ef 2:2.
31 Joh 12:49, 50;
Ahib 5:8.

14 MÜTIGATANGĪKE ngoro; nimwihokete Ngai, na nii mwii' hoke. ² Nyumba ya Awa kwi na itũuro nyingi; gũtangiri ũguo, ingiri kũmwira; ni gũkorũo ngũthii kũmũthondekera handũ. ³ Na ndathii ndamũthondekera handũ, ni gũcoka ngacoka, ndimũtware mũgaikarage o hari nii, niguo haria ndi, na inyuĩ mũgiage ho. ⁴ Na kũu ngũthii, nĩmũũ njira yakuo. ⁵ Toma akĩmwira, Mwathani, ithui tũtiũ kũria ũgũthii; nayo njira-ri, twakimĩmenya atia? ⁶ Nake Jesu akĩmwira atiri, Ni nii njira, na ni nii ũhoru-ũria-wa-ma, na ni nii muoyo; gũtiri mũndũ ũkinyaga gwĩ Ithe witũ, atokĩre hari nii. ⁷ Nii mũngira'menyete, mũngiramenyete Awa o nake; riũ thutha ũyũ mũgũtũira mũmũũ, o na kũmuona nĩmũmu-onete.

⁸ Filipu akĩmwira, Mwathani, tuonie Ithe witũ, na tũkũiganwo. ⁹ Nake Jesu akĩmwira atiri, Githi ndũire na inyuĩ hingo ũgana ũũ, nawe, Filipu, ũkaaga kũ'menya? mũndũ ũyonete nii nionete Ithe witũ; ni atia tondũ wanjira, Tuonie Ithe witũ? ¹⁰ Kai ũtetĩkĩtie atĩ nii ndi thĩni wa Ithe witũ, nake Ithe witũ e thĩni wakwa? Ciugo iria ndĩmwĩraga inyuĩ ndiugaga ndĩĩrite nii mwene; Ithe witũ niwe wĩkaga maũndũ make atũire thĩni wakwa. ¹¹ Njĩtikiai atĩ ndi thĩni wa Ithe witũ, nake Ithe witũ e thĩni wakwa; kana mwĩke atiri, mũnjĩtikie ni ũndũ wa mawĩko macio mo mene. ¹² Ndamwira atiri, o ma, ma, Ūria wii'hokete-ri, maũndũ maria nii njikaga, we no ameke o nake; o na eke manene kwi macio, ni ũndũ ndathii gwĩ Ithe witũ. ¹³ Naguo ũndũ o wotho mũkahoya na rĩtwa riakwa, nĩngawika, ni getha Ithe witũ agoocithagio na ũndũ wa Mũriũ. ¹⁴ Nii mwa'hoya ũndũ o ũrikũ na rĩtwa riakwa, nĩngawika.

¹⁵ Akorũo nĩmũnyenda-ri, mũrimenyagĩrira maathani makwa. ¹⁶ Na nii nĩngahoya Ithe witũ, nake niakamũhe Mũiteithia ũngĩ, aikarage na inyuĩ tene na tene, ¹⁷ na niwe Roho ũria wa ma, ũria ũtangihota gwĩtikĩrũo ni kirĩndi gia gũkũ thĩ, ni gũkorũo gĩtimuonaga, o na gĩtimũũ; inyuĩ-ri, nĩmũramũmenya, ni gũkorũo niatũire o na inyuĩ, na niakamũikara o ngoro thĩni. ¹⁸ Ndikũmũtiga ta ciana cia ngoriai; ni gũka ngũka kũri inyuĩ. ¹⁹ Gũtigairie ihinda inyinyi, kirĩndi gia gũkũ thĩ kiage gũcoka kũnyona, indĩ inyuĩ nĩmũriyonaga; na tondũ nii ndi muoyo, inyuĩ na inyuĩ no mũtũire muoyo. ²⁰ Mũthenya ũcio nĩmũkamenya atĩ nii ndi thĩni wa Awa, na inyuĩ mwĩ thĩni wakwa, na nii ndi thĩni wanyu. ²¹ Ūria ũikaraga na maathani makwa na akamamenyagĩrira-ri, ũcio nowe ũnyenda; nake ũria ũnyenda niariendagwo ni Awa, o na nii nĩndĩmwendaga, na ndĩionithagie we. ²² Nake Judasi (na ti ũria Mũisikariota) akĩmũũria, Mwathani, kai gũtuĩkite atia tondũ ũritwionithagia ithui, na ndwionithie kirĩndi giothe? ²³ Nake Jesu agĩcokia akĩmwira atiri, Mũndũ aakorũo niányenda, arime-nyagĩrira uuge wakwa; nake Awa niarĩmwendaga, na nĩtũriũka kũri we, tũtũũranie nake. ²⁴ Ūria ũtanyenda ndamenyagĩrira ciugo ciakwa; naguo ũhoru ũria mũiguaga ti wakwa, ni wa Ithe witũ ũria wandekirie.

²⁵ Maũndũ macio ndĩmwĩrite tũri o na inyuĩ. ²⁶ No riri, Mũiteithia, o ũcio Roho Mũtheru, ũria ũkarekio ni Ithe witũ na rĩtwa riakwa, we akamũruta maũndũ mothe, na amũririkanagie mohoro mothe maria ndanamũhe. ²⁷ Thayũ niguo ndamũtigira; thayũ wakwa niguo ndamũhe; ti ta ũria kũheanagwo ni andũ a gũkũ thĩ, ti ũguo ndamũhe. Mũtigatangi-ke ngoro, kana mũngie na guoya. ²⁸ Nĩmwaigua ũguo ndamwira atĩ, Ni gũthii ngũthii, na nĩngũka kũri inyuĩ. Mũnginyendete, nĩmũngiakena, ni ũndũ ngũthii gwĩ Ithe witũ; amu Ithe witũ ni mũnene kũri nii. ²⁹ Na riũ nĩndamũhe ũhoru ũtanakinya, atĩ niguo warĩkia gũkinya, mũgetĩkia. ³⁰ Ndigũcoka kwaria ũhoru mũngĩ na inyuĩ, tondũ mũnene wa gũkũ thĩ nĩegũka; nake-ri, ndari na ũndũ angĩona thĩni wakwa; ³¹ no riri, gũgũtuika ũguo ni getha kirĩndi gia gũkũ thĩ kimenye nĩnyenda Ithe witũ, na kimenye atĩ o ũria Ithe witũ aanjathire, noguo ngwika. Ūkurai, tũthii.

15 NI nī mūthabibu ūria wa ma, nake Awa nīwe mūrimiri. ² Rūhonge o ruothe rūl thīni wakwa rūtaciara, niarūcehaga akarūcheria; na rūria ruothe rūciara na gūtheria arūtheragia, nīguo rūciare mūno. ³ Inyuī mūri atheru o na riu nī ūndū wa ūhoru ūria ndanamūhe. ⁴ Ikaragai thīni wakwa, na nī njikare thīni wanyu. O ta ūria rūhonge rūtangihota gūciara maciario rūi ruiki, rūtegūikara thīni wa mūthabibu-rī, noguo na inyuī mūtingihota, mūtegūikara thīni wakwa. ⁵ NI nī mūthabibu, nī inyuī honge; ūria ūikaire thīni wakwa, na nī ngaikara thīni wake, ūcio niaciara gūciara maciario maingi; amu-rī, mūtari hamwe na nī mūtiri ūndū mūngihota gwika. ⁶ Mūndū aaga gūikara thīni wakwa, nī gūteo ateagwo ta rūhonge, akoma; honge icio igakūnganio, igaikio mwaki-ini, ikahia. ⁷ Mwaikara thīni wakwa, nacio iguigo ciakwa ciakara thīni wanyu-rī, hoyagai ūndū o ūria mūkwenda, na nīmūgekwo guo. ⁸ Ūndū ūngigocithia Awa no atiri, no mūciara gūciara maciario maingi, na nīguo mūgūitūke arutwo akwa.

⁹ O ta ūria Ithe witū anyendete, noguo ndīmwendete inyuī; ikaragai o na wendo wakwa. ¹⁰ Mwatūūra mūmenyereire maathani makwa, mūgūikara o na wendo wakwa, o ta ūria nī ndūire 'menyagirira maathani ma Awa, ngaikara o na wendo wake. ¹¹ Ndamwira maūndū macio, nī getha mūgie na gikeno kiria ndi nakio, nakio gikeno kianyu gikinyanire. ¹² Riri niri riathani riakwa, ati mwendane inyuene, o ta ūria nī ndīmwendete. ¹³ Gūtiri mūndū wī na wendani mūnene kūri ūyū, ati mūndū arute muoyo wake nī ūndū wa arata ake. ¹⁴ Inyuī mūri arata akwa, mweka maūndū maria ndīmwithaga. ¹⁵ Ndigūcoka kūmwita ndungata, tondū ndungata ndīmenyaga ūria mūmiathi egwika; inyuī-rī, ndīmūtuite arata, nī gūkorūo inyuī ndīmūmenyithie maūndū mothe maria njiguite hari Awa. ¹⁶ Ti inyuī mwa'thurire nī, nī nī ndamūthurire inyuī, ngīmawūra, nī getha mūthūi mūciare maciario, namo maciario manyu matūire; nīguo ūndū o wotho mūkahoya Ithe witū na rītwa riakwa, akamūhe. ¹⁷ Ndiramwatha ūguo nī getha mwendana.

¹⁸ Kirindī gīa gūkū thī kīamūthūūra, menyai nīkiambite gū'thūūra nī mbere wanyu. ¹⁹ Mūngiri a gūkū thī, aria a gūkū thī nī kwenda mangienda aria ao; no tondū mūtiri a gūkū thī, tondū nī nī kūmūthura ndamūthurire thīni wa aria a gūkū thī, nīkio kirindī gīa gūkū thī kīamūthūire. ²⁰ Riri-kanagai kiugo kiria ndīmwirire, ati, Ngombo ti nene kwī mūmiathi. Ongorūo nī nīmaa'thinire, inyuī na inyuī nīmakamūthūia; na ongorūo uge wakwa nīmaaūmenyereire, wanyu naguo no makaūmenyerera. ²¹ No kai maūndū macio mothe makamwika nī ūndū wa rītwa riakwa, nī ūndū matimenyaine na ūria wandekirie. ²² Itangiagiūkire ngīmaha ūhoru, matingiagiire na wīhia; no riu matingiona kīgwatio nī ūndū wa wīhia wao. ²³ Ūria ū'thūire nī, athūire Awa o nake. ²⁴ Itangiagiūkire maūndū kwao matari mekwo nī mūndū ūngī, matingiagiire na wīhia; no riu kuona nīmatuonete o na gūthūūra magatūthūūra, nī o na Awa ithueri. ²⁵ No riri, gūtuikite ūguo nī getha ūhoru ūhingio ūria wandikitwo watho-ini wao, atiri, Nīmaa'thūire tūhū. ²⁶ No riri, Mūteithia aarika gūūka, ūria ngarekia oke kūri inyuī oimite gwī Ithe witū, o we Roho ūria wa ma, ūria uumanaga na Ithe witū, we niagatūika mūira wakwa; ²⁷ o na inyuī mūri o aira, nī ūndū mūtūire na nī gwata kiambiriria.

16 NDAMWĪRA maūndū macio nīguo mūtikanae kūhingwo. ² Mūkagiri gūthiaga mathunagogi; o na hingwo no iroka mūndū wa kūmūūraga one ta ari Ngai aratungatira. ³ Mageka ūguo nī ūndū matiri maamenya Ithe witū, o na kana maka'menya nī. ⁴ No riri, nīdamwira maūndū macio nī getha hingwo yamo yakina, mūkamaririka, mūririkane ati nīdamwīre ūguo. Na ndiamwira maūndū macio kiambiriria-ini, nī ūndū twari o hamwe na inyuī. ⁵ Indī riu nīngūthūi kwī ūria wandekirie; na

1 Thab 80:8;
Jer 2:21.
2 Mat 7:19;
15:13.
3 Joh 13:10.
4 1 Joh 2:6.

5 1 Kor 12:12,
27.

6 Mat 3:10;
13:40-42.
7 Mar 11:24;
Joh 14:13.
8 Mat 5:16.

10 Joh 14:15, 23.

11 Joh 17:13.

12 Joh 13:34;
1 Joh 3:11.

13 Joh 10:11;
Rom 5:6,7;
1 Joh 3:16.

14 Joh 8:31;
Mat 12:50.
15 Joh 8:26;
17:26.

16 Joh 6:70;
13:18; 15:7.

18 Joh 7:7;
1 Joh 3:13.

19 1 Joh 4:5;
17:14;
Luk 6:22.

20 Joh 13:16;
Mat 10:24.

21 Joh 16:3;
Mat 5:11;
10:22;
Mar 13:13.

23 Joh 5:23;
Luk 10:16.

24 Joh 9:41.

25 Thab 35:19;
69:4.

26 Luk 24:49;
Joh 14:26;
1 Joh 5:7.

27 Luk 1:25;
Atūm 1:8;
5:32.

1 Joh 14:29.
2 Joh 9:22;
Mat 5:11;
24:9;
Luk 6:22;
Atūm 8:1; 9:1.
3 Joh 15:21.
4 Joh 13:19;
14:29.
5 Joh 7:33;
13:36; 14:5.

- 6 Joh 16:22. inyui gütiri úranjüría, Ní kú úgúthii? ⁶ No ní kúiyürúo múiyürítwo ní kíeha ngoro, ní úndú ndamwira maúndú macio. ⁷ No kaí úguo ngúmwira ní ma, atírí, Níkúmwagíríire níi 'thii; amu ndaaga gúthii, Múteithia ndagoka kúri inyui; no ndathí-rí, níngamúrekiá oke kúri inyui. ⁸ Nake aaríkia gúúka, níakaiúthia kírándi kíhooto ha úhoro wa mehía, na wa úthingu, na wa círa: ⁹ akúigúthie kíhooto ha úhoro wa mehía, ní úndú gítii⁹hokete níi, ¹⁰ na ha úhoro wa úthingu, ní úndú ndathii gwí Ithe wítú, na múticoka kúnyona, ¹¹ na ha úhoro wa círa, ní úndú múnene wa gúkú thí níarikítie gútuírúo ituíro. ¹² Níndigáirie maúndú maingí ma kúmwira, no mútingihota kúmetiiria ríu. ¹³ No ríri, úcio Roho wa ma oka, we níakamúntongoria amuumírírie úhoro-iní úria wa ma wothé; tondu ndakaaragia na kwíira gwake mwene, índi maúndú o mothe maría akaigua, nomo akoiga; na níakamuumbúríra maúndú maría magoka thutha. ¹⁴ We ní níi akagocithia; ní gúkorúo ní maúndú makwa akanyitaga, amuumbúragíre. ¹⁵ Maúndú o mothe maría Ithe wítú e namo ní makwa; níkió ndoiga atí ní maúndú makwa akanyitaga, amuumbúragíre inyui. ¹⁶ Kahinda kanini, na múticoka kúnyona; níngí kahinda kanini, na kúnyona ní múkanyona.
- 15 Joh 17:10. ¹⁷ Tondú wa úhoro úcio arutwo ake amwe makúirania atírí, Ní atía úguo aatwira, atí, Kahinda kanini, na múticoka kúnyona, níngí kahinda kanini, na kúnyona ní múkanyona; na atí, Ní úndú ngúthii gwí Ithe wítú? ¹⁸ Magakúirania, Ní atía úguo ekuuga, atí, Kahinda kanini? Tútíkúmenya úria ekuuga. ¹⁹ Nake Jesu akíona atí nímekwenda kúmúria, akímera atírí, Anga ní úhoro úcio múkúirania, úguo ndoiga, Kahinda kanini, na múticoka kúnyona, níngí kahinda kanini, na kúnyona ní múkanyona? ²⁰ Ndamwira atírí, o ma, ma, Inyui múkarira na múcakaé, índi kírándi gía gúkú thí ní gúkena gígakena; inyui-rí, ní kíeha múkaigua, índi kíeha kiu kíanyu nígíkagarúruka gíkenu. ²¹ Múndú múka akírúmwó níaiuguaga kíeha, ní úndú hingo yake ní nginyu; no ríri, aaríkia gúciara kaana, ndacokaga kíriríkana ruo ní úria egúkena ní úndú kúri múndú waciárúo gúkú thí. ²² O na inyui ní kíeha múkírí nakíó ríu; no níngamuona ringí, ngoro cíanyu íkene, na gíkenu kiu múkagía nakíó gúthí múndú úkamútonya. ²³ Na múthenya úcio wakinya mútirí úndú múkanjüría. Ndamwira atírí, o ma, ma, Mwahoya Ithe wítú úndú o na úríkú, níakamúhe na ríitwa riakwa. ²⁴ Mbere íno mútirí mwahoya úndú na ríitwa riakwa; hoyagai, na ní múríheagwo, ní getha gíkenu kíanyu gíkinyanire.
- 20 Mat 9:15; 5:4. ²⁵ Mohoro macio ndímúheete na thimo; na kwí hingo ígúka itagacoka kúmúhe úhoro na thimo, no ndímuumírírie úhoro wa Ithe wítú o wega. ²⁶ Múthenya úcio múkahoyaga na ríitwa riakwa; na ndíkúmwira atí ní níi ngahoyaga Ithe wítú ní úndú wanyu; ²⁷ amu Ithe wítú we mwene níamwenda, ní úndú inyui ní múnyendete níi, na múgetikía atí ndoimire na kúri Ithe wítú. ²⁸ Kuuma níndoimanire na kúri Ithe wítú, na ní gúka njúkíte gúkú thí; ríu níngí ní kuuma nguuma gúkú thí, 'thii gwí Ithe wítú.
- 21 Isa 26:17. ²⁹ Arutwo ake makiuga, One, ríu úratúhe úhoro wega, na ndúkwaria thimo. ³⁰ Ríu tükúmenya atí wee níúúí maúndú mothe, na ndúrí na bata úúrio úhoro ní múndú; tondu wa úhoro úcio-rí, nítwetikía atí níwoimire na kúri Ngai. ³¹ Nake Jesu akímacokería atírí, Ríu githí múgwítikía? ³² Atírí, hingo nígúúka, o na ríu no nginyu, múkúnyagana, múnúke, múndú gwake, múndú gwake, múndige o nyíkí; no níngí ndírí nyíkí, ní gúkorúo twí na Ithe wítú. ³³ Ndamwira maúndú macio ní getha thíini wakwa múgíe na thayú. Gúkú thí múrionaga thína; na no kúmiríriei, níi níndoretie maúndú ma gúkú thí.
- 22 Joh 16:6, 16; Isa 66:14. ¹ Joh 14:13, 14; 1 Joh 5:14, 15. ¹ Joh 11:41; 12:23. ² Mat 11:27; 28:18; Joh 10:28.
- 23 Joh 14:13, 14; 1 Joh 5:11, 12. ¹ Joh 11:41; 12:23. ² Mat 11:27; 28:18; Joh 10:28.

17 JESU níoigire maúndú macio, agicoka agítíira maitho akírorá Igúrú, akiuga atírí, Awa, hingo ní nginyu, gocithia Múrúguo, ní getha Múrúguo nake akúgocithie; ² kúringana na úria wamúheire hinya wa

gwatha andũ othe, niguo aria othe ūmũheete amawe muoyo wa tene na tene. ³ Naguo muoyo wa tene na tene ni atiri, ni makũmenye wee Ngai ūria ūmwe wa ma, na mamenye ūria warekirie, na niwe Jesu Kristo. ⁴ Wee ningũgocithĩtie gũkũ thĩ, tondũ nĩndĩkitie wira ūria wa'heire ndute. ⁵ Na riu, Awa, ngoocithia niĩ, twi hamwe nawe mwene, na riri ūria twatũire naguo hamwe nawe tene thĩ itaanagia. ⁶ Ninguũriirie andũ rĩitwa riaku aria wa'heire gũkũ thĩ; maarĩ aku, nawe ūkĩ'he; nao nimamenyereire ūhoro waku. ⁷ Riu nimamenyete atĩ maũndũ mothe maria ū'heete nĩmoimĩte kũri wee; ⁸ amu mohoro maria wa'heire, nĩndĩmaheete o, nao makĩmetĩkĩra, makiya kũmenya ma atĩ nĩndoimire na kũri wee, na magĩtĩkia atĩ niwe wandekirie. ⁹ Nio ngũhoera; ndikũhoera kirĩndĩ gĩa gũkũ thĩ, no acio ū'heete, tondũ ni aku; ¹⁰ akwa othe no aku, na aku no akwa, na niĩ ningocithĩtio ni ūndũ wao.

¹¹ Na riu niĩ, gũkũ thĩ, ndicoka gũkorũo kuo, no aya megũikara o gũkũ thĩ, na niĩ ningũũka kũri wee. Awa mũtheru, maikaragie thĩini wa rĩitwa riaku riria ū'heete, niguo matũike ūmwe ki, o ta ithui. ¹² Riria ndĩratũire nao, ni niĩ ndĩramakaragia thĩini wa rĩitwa riaku riu ū'heete; na kũgitira nĩndĩramagitagĩra, na gũtĩri worire, tiga o ūria mwana wa kũũra, ni getha ūhoro ūria mwandike ūhingio. ¹³ Īndĩ riu ningũũka kũri wee, na maũndũ maya ndĩroigĩra o gũkũ thĩ, ni getha maikarage na gĩkeno gĩakwa gĩĩ gĩkinyanĩru kũna ngoro-inĩ ciao. ¹⁴ Niĩ nĩndĩmaheete ūhoro waku; nakĩo kirĩndĩ gia gũkũ thĩ gĩkamathũũra, ni ūndũ ti a gũkũ thĩ, o ta ūguo niĩ na niĩ itarĩ wa gũkũ thĩ. ¹⁵ Ndigũkũhoya ūmarute gũkũ thĩ, no kũmaikaria ūmaikaragie matikanathũkio ni ūria mũũru. ¹⁶ O ti a gũkũ thĩ, o ta ūguo niĩ na niĩ itarĩ wa gũkũ thĩ. ¹⁷ Maamũre ūmatherie na ūhoro-ũria-wa-ma: ūhoro waku niguo ūhoro-ũria-wa-ma. ¹⁸ Ta ūria wee wandekirie njũke gũkũ thĩ, niĩ na niĩ noguo ndamarekirie kirĩndĩ-inĩ gia gũkũ thĩ. ¹⁹ Na nĩndĩamũrite ni ūndũ wao, ni getha nao ene maamũrũo matherio na ūhoro-wa-ma.

²⁰ Ningĩ ti aya oike ndĩrahoera; ndahoera aria nao marikoragwo meĩ'ho-kete ni ūndũ wa ciugo ciao; ²¹ atĩ othe matũike ūmwe ki; o ta ūguo wee, Awa, wi thĩini wakwa, na niĩ ndĩ thĩini waku, o nao magie thĩini witũ, ni getha kirĩndĩ gia gũkũ thĩ gĩtĩkie atĩ niwe wandekirie. ²² Na niĩ, riri ūria ū'heete, nĩndĩmaheete o nao, atĩ niguo matũike ūmwe ki, o ta ūguo ithui tũri ūmwe; ²³ niĩ thĩini wao, nawe thĩini wakwa, niguo marikĩriirie gũtũika ūmwe o wega; niĩ getha kirĩndĩ kimenye atĩ niwe wandekirie, na atĩ acio niũmendete, o ta ūria ūnyendete niĩ. ²⁴ Awa, aria ū'heete, ningwenda atĩ, o haria ndĩ, o nao magĩage o ho hamwe na niĩ; niguo monage riri wakwa ūria ū'heete; amu niĩ niwanyendaga o na tene thĩ itaanombwo. ²⁵ Awa mũthingu, kirĩndĩ gia gũkũ thĩ gĩtiakũmenyire, no niĩ nĩndakũũ; o na aya nĩmaamenyire atĩ niwe wandekirie; ²⁶ na niĩ ngĩmamenyithia rĩitwa riaku, na no ndĩmamenyithagia rĩo; niĩ getha wendani ūria ūnyendete naguo ūikarage thĩini wao, o na niĩ njikarage thĩini wao.

18 JESU aarĩkia kwaria ūhoro ūcio, makiuma me na arutwo ake magithĩĩ makĩringa karũũĩ getagwo Kidironi, magikinya handũ haarĩ mũgũnda, magĩtonya ho, we na arutwo ake. ² Na riri, Judasi nake, ūria wamũkunyaniire, niĩ handũ hau; niĩ gũkorũo Jesu nĩmaathiaga ho kainingĩ na arutwo ake. ³ We Judasi-rĩ, aarĩkia kũheo mbũtũ ya thigari, o na makanga moi-mĩte kũri atĩnjĩri-Ngai aria anene na Afarisai, magigĩũka ho me na matawa na icinga na indo cia ita. ⁴ Nake Jesu agikũmĩra, oĩ maũndũ mothe maria akirĩĩ kuona, akĩmoria, Nũ mũracaria? ⁵ Makĩmũcokeria atiri, Ni Jesu ūria Mũnazari. Nake Jesu akĩmera atiri, Ni niĩ. Judasi, ūcio wamũkunyaniire, o nake nĩaarũngĩĩ ho hamwe nao. ⁶ O aakĩmera ūguo, atĩ, Ni niĩ, magĩcoka na thutha, makigũa thĩ. ⁷ Agikĩmoria ringĩ atiri, Nũ mũra-

3 I Joh 5:20.

4 Joh 4:34.

5 Joh 1:1, 2; 17:24.

6 Joh 17:9, 26; Mat 6:9.

8 Joh 15:15; 16:30.

9 Joh 6:37, 44.

10 Joh 16:15.

11 Joh 10:30; 17:21, 22.

12 Joh 6:39; 10:28; 2 Thes 2:3; Thab 109:8.

13 Joh 15:11.

14 Joh 15:19.

15 2 Thes 3:33; I Joh 5:18; Luk 22:32.

17 Joh 6:63.

18 Joh 20:21.

19 Ahib 2:11; 10:10.

20 Joh 17:9;

Rom 10:14.

21 Joh 17:11;

Gal 3:28;

I Joh 3:24.

23 Joh 14:20;

I Kor 6:17;

Gal 2:20.

24 Joh 12:26;

1:14; 17:5;

I Pet 1:20.

25 Joh 8:55.

26 Joh 17:6; 15:9.

I Mat 26:36;

Mar 14:32;

Luk 22:39;

2 Sam 15:23.

2 Luk 21:37.

3-II Mat

26:47-56;

Mar 14:43-50;

Luk 22:47-53.

4 Joh 13:1.

- caria? Makiuga, Ni Jesu ūria Mūnazari. ⁸ Nake Jesu agicokia atiriri, Nindamwira ni nii; akorūo ni nii mūgucaragia, no kirekei aya methūre; ⁹ na ni getha kiugo kihingio, kiria oigire, ati, Andū aria ū'heete gūtiri o na ūmwe ndateire. ¹⁰ Nake Simoni Petero, tondū aari na rūhiū rūa njora, agikirūcomora, agūkia ngombo ya mūthinjiri-Ngai ūria mūnene, akimintinia gūtū kwa ūrio. Na riri, ngombo io yetagwo Malikū. ¹¹ Nake Jesu agikīra Petero atiri, Kokia rūhiū njora-ini; gikombe kiria Ithe witū a'heete, ni ndige gūkinyūra?
- ¹² Nayo mbūtū ya thigari na mūnene wayo, o na makanga ma Ayahudi, magikinyita Jesu makimuoha, ¹³ makiamba kūmūtware kwa Anasi, ni gūkorūo niwe wari mūthoni wa Kaiafa, ūria wari mūthinjiri-Ngai ūria mūnene mwaka ūcio. ¹⁴ Na riri, ūcio Kaiafa ni ūria wataarire Ayahudi, akiuga ati wega no mūdū ūmwe akuire kirindi.
- ¹⁵ Nake Simoni Petero akirūmirira Jesu, o na mūrutwo ūngi nake. Na riri, mūrutwo ūcio ūngi nioio ni mūthinjiri-Ngai ūria mūnene, nake agitonyanira na Jesu nja ya mūthinjiri-Ngai ūcio mūnene; ¹⁶ indi Petero agitogwo arūngi mūromo-ini na ndatonye. Nake mūrutwo ūcio ūngi, ūcio woio ni mūthinjiri-Ngai ūcio mūnene, agikiuma akiariria mūkaria wa mūromo, agitonyia Petero. ¹⁷ Nake mūrutu ūcio waikaragia mūromo agikūria Petero atiri, Kai wee nawe wi mūrutwo wa mūdū ūyū? Nake akiuga, Aca, ndiri wake. ¹⁸ Na riri, ngombo cia kūu, na makanga, ni kūrūgama maarūgamite, maakitie mwaki wa makara, tondū kwari na heho, na ni guota motaga mwaki ūcio; Petero o nake aari hamwe nao, akarūgama agota mwaki.
- ¹⁹ Nake mūthinjiri-Ngai ūria mūnene agikūria Jesu ūhoro wa arutwo ake, na wa maūdū maria aarutanaga. ²⁰ Nake Jesu akimūcokeria atiri, Nii-ri, ndūre njaragira kirindi hatari hitho; hingo ciothe ndirarutagira andū ūhoro mathunagogi, o na hekarū-ini, o haria Ayahudi othe monganagira; na ndiri ūndū ndanoiga na ngungū. ²¹ Nii wanjūria ni ūndū ki? Ta kūrūre aria maanaigua, ūmorie ūria ndamerire; nio moi maūdū maria ndoigire. ²² Oiga ūguo, mūdū ūmwe wa makanga warūngi ho akigūtha Jesu na rūhi, akiuga atiri, Niguo wacokeria mūthinjiri-Ngai ūria mūnene?
- ²³ Nake Jesu akimūcokeria atiriri, Ongorūo ni ūuru ndoiga, onania ūuru ūcio; na ongorūo nindoiga wega, wakingūthira ki? ²⁴ Nake Anasi agikiuga atwarūo gwa Kaiafa, mūthinjiri-Ngai ūria mūnene, atwarūo ari o muohe.
- ²⁵ Na riri, Simoni Petero ni kūrūgama aarūgamite agiagota mwaki. Agikūrio atiri, Anga wee nawe ūri mūrutwo wake? Agikaana, akiuga, Aca, ndiri wake. ²⁶ Nayo ngombo imwe ya mūthinjiri-Ngai ūria mūnene, na yari ya kwa ūria watinirio gūtū ni Petero, io ikūria, Githi nii ndikuonire mwī nake haria mūgūnda-ini? ²⁷ Nake Petero agigikaana ringi; na kahinda o kau ngūkū ikigamba.
- ²⁸ Nake Jesu magikimuumia gwa Kaiafa makimūtware nyūmba-ini iria ya gūcirirūo, na ni rūcini tene; nao ene matiigana gūtonya nyūmba io ya gūcirirūo thiini, matikagwatwo ni thahu, no mahote kūrūria Bathaka. ²⁹ Tondū ūcio Pilato akiama nja kūu maari, akīuria, Mūdū ūyū-ri, mwamūthitakira ki? ³⁰ Magicokia makimwira atiri, Mūdū ūcio atangiri mwikina-ri, nitūngiakimūrehe kūrū wee? ³¹ Nake Pilato agikimera, Mūtimūtware inyuene, mūkamūtware cira kūrūngana na mawatho manyu. Nao Ayahudi makimwira atiri, Ithu tūtiri na rūtha kūrūragithia mūdū; ³² na ni getha kiugo kīa Jesu kihingio, kiria oigire akiorota gūka kūrūria agakua.
- ³³ Tondū wa ūguo-ri, Pilato agicoka nyūmba-ini iria ya gūcirirūo, agūta Jesu, akimūria, Wee niwe Mūthamaki wa Ayahudi? ³⁴ Nake Jesu agicokia atiriri, Ūkūria ūguo wiritwo ni ngoro yaku mwene, kana ni andū angī makwirire ūhoro wakwa? ³⁵ Nake Pilato agicokia atiri, Kai ndi Mūyahudi nii? Anga ti rūriri rūanyu na athinjiri-Ngai aria anene maakūneana kūrū

nii; ni atia wikite? ³⁶ Jesu agicokia atiriri, Uthamaki wakwa ti wa na gũkũ thi; uthamaki wakwa ũngiri wa gũkũ thi, andũ akwa mangiri kũruta mbaara, ndikaneo Ayahudi; no riri, ũria kũri, uthamaki wakwa ti wa na gũkũ.

³⁷ Tondũ ũcio Pilato akimũria atiri, Anga ũkiri o mũthamaki, wee? Jesu agicokia atiriri, Wee niwoiga, amu ndi mũthamaki. Nikio ndaciariũro, na nkio njũkite gũkũ thi, ati nduike mũira wa ũhoro-ũria-wa-ma. Uhororũria-wa-ma-ri, mũndũ o wotho wagu niaiguaga mũgambo wakwa.

³⁸ Pilato akimũria, Uhororũria-wa-ũkiri ũrikũ?

Na aarikia kuuga ũguo, akiuma nja ringi kũri Ayahudi, akimera atiriri, Nũ-ri, ndikuona ũuru ekite o na ũrikũ. ³⁹ No mwĩ na mũtugo atiri, ati hĩndi ya Bathaka ngamuohorera mũndũ ũmwe: riu-ri, mwenda ndĩmuohorere Mũthamaki wa Ayahudi? ⁴⁰ Nao magigiitika ringi kwanĩra, makiuga atiri, Ndũkohore ũyũ, ohora Baraba! Na riri, Baraba ũcio aari mũtunya.

19 HĨNDI io Pilato agigicoka agitwara Jesu, akimũhũrithia na kiboko kũ njaaga. ² Nacio thigari igituma thũmbi ya mũguu, ikimwĩkĩra mũtwe, na ikimũhumba ngu ndune ya rangi ta wa ndathi; ³ igokaga hari we, ikoiga, Wi mũhoro, Mũthamaki wa Ayahudi! ikamũgũtha na hi.

⁴ Nake Pilato akiuma nja ringi, akimera atiri, Oneni, ngũmuumiria haha mũri, mũmenye ndikuona ngero agerete o na irikũ. ⁵ Jesu nake agikiuma nja, e na thũmbi io ya miiguu o na nguio ndune. Nake Pilato akimera, Rorei, mũndũ ni ũyũ! ⁶ Athĩnjiri-Ngai aria anene o na makanga maakimuona, makĩrika kwanĩra, makiugaga, Mwambithie mũti igũrũ! mwambithie mũti igũrũ! Nake Pilato akimera atiri, Mũtikimũtware inyuene, mũmwambe mũti igũrũ, amu ni ndinona ngero agerete. ⁷ Nao Ayahudi makimũcokeria atiri, Ithui-ri, twi na watho witu, na tondũ wa watho ũcio ni kũuragwo aagiriũro ni kũuragwo, tondũ niетуire Mũrũ wa Ngai.

⁸ Pilato aakũguu ũhoro ũcio, akiya gwitigira kwĩ ũria egwitigirite; ⁹ agitonya ringi nyũmba iria ya gũcirũro, akiũria Jesu atiri, Ūri wa kũ, wee? No riri, Jesu ndaigana kũmũcokeria ũndũ. ¹⁰ Tondũ ũcio Pilato akimũria, Kai ũgũkirega kũjarĩria? kai ũtoĩ ndi na hinya njuge wohorũo, na ndi na hinya njuge wambwo mũti igũrũ? ¹¹ Jesu akimũcokeria atiriri, Ndũngiri na hinya ũnjike ũndũ o na ũrikũ, ũtangĩheereĩro igũrũ; na tondũ ũcio, ũria wihitie mũno ni ũria ũ'neanire kũri wee. ¹² Aaigua ũguo, Pilato akienda amuhore, indĩ Ayahudi makianĩra, makiuga, Wohora mũndũ ũyũ-ri, ndũri mũrata wa Kaisari; mũndũ o wotho wituaga mũthamaki niamenete Kaisari. ¹³ Pilato aakũguu ũhoro ũcio, agitwara Jesu nja, agiĩkarĩra giti gia ituĩro, handũ hetagwo Haria-haare-Mahiga, na hakigwetwo na Kihibirania hagetwo Gabatha. ¹⁴ Na riri, kwari mũthenya wa Ihaarĩria ria Bathaka, na gũgakinya ta thaa thita. Akĩira Ayahudi, Ni ũyũ, Mũthamaki wanyu! ¹⁵ Nao magikianĩra, makiuga, Niatwarũo! niatwarũo! mwambithie mũti igũrũ! Nake Pilato akimoria atiri, Nyambithie Mũthamaki wanyu? Nao athĩnjiri-Ngai aria anene magicokia atiri, Tũtiri na mũthamaki ithui, tiga o Kaisari. ¹⁶ Tondũ ũcio agikimanengera we akaambwo mũti igũrũ.

Magikinyita Jesu, ¹⁷ nake akiumagara ekuũire mũti wake, agikinya haria hetagwo Handũ ha kũbuuri, na noho hetagwo na Kihibirania Gologotha; ¹⁸ na hau makimwamba mũti igũrũ, na makĩamba andũ angĩ eri mĩti igũrũ hamwe nake, ũmwe mwena ũyũ na ũmwe mwena ũcio ũngi, Jesu e gatagati. ¹⁹ Nĩngi Pilato akiandikithia ũhoro wake kahengere-ini, agigekirithia mũti wake igũrũ. Na ũria kaandikitwo ni ũũ: JESU MŪNAZARI, MŪTHAMAKI WA AYAHUDI. ²⁰ Nao Ayahudi magigithoma ũhoro ũcio aingĩ, ni gũkorũo handũ hau Jesu aambũrũo haari hakuhi na irũura; na waandikitwo na Kihibirania, na Kĩroma na Kĩyunani. ²¹ Nao athĩnjiri-Ngai aria anene a Ayahudi magikĩira Pilato atiri, Tiga kwandika, Mũthamaki wa

36 Joh 6:15; 8:23;
Dan 2:44;
Mat 26:53.

37 1 Tim 6:13;
Joh 10:27.

38 Joh 19:4, 6.

39, 40 Mat
27:15-23;
Mar 15:6-14;
Luk 23:18-23.
40 Atũm 3:14.

1-3 Mat 27:26-30;
Mar 15:15-19.
3 Joh 18:22.

4 Joh 18:38.

6 Joh 18:31.

7 Alaw 24:16;
Luk 22:70;
Joh 5:18;
10:33.

9 Mat 26:63.

11 Joh 10:18;
Atũm 2:23.

12 Atũm 3:13;
Luk 23:2.

14 Joh 18:28.

15 Luk 23:18;
Joh 19:6.

17 Mat 27:33;
Mar 15:22;
Luk 23:33.
18 Luk 23:32, 33.

19 Mat 27:37.

Ayahudi; andika atĩ nĩ kuuga oigire, Nĩ nĩ Mũthamaki wa Ayahudi.

²² Nake Pilato agicokia atĩri, Ūguo ndaandika-rĩ, nĩndaandika ndanina.

23 Mat 27:35.

²³ Nacio thigari, ciarĩkia kwamba Jesu mũtĩ igũrũ, igĩkioya nguo ciake, igicitua maringa mana, mũthigari iringa riake, mũthigari iringa riake; o na kanjũ nayo makĩmioya; na rĩri, kanjũ io ndiari na rĩtumo, yarutitio igũrũ gũtumwo iri o tama ūmwe ūgwataine mbari ciothe. ²⁴ Tondũ ūcio magĩkiirana atĩri, Nitũtĩge kũmiatũra, tumicũkĩre mitĩ, tũmenye ūria ūgũthĩi nayo; na nĩ getha ūhoro ūria wandĩkitwo ūhingio, ūria uugite atĩri,

Makĩgayana nguo ciakwa,

Nario itonyo riakwa makĩricũkĩra mitĩ.

25 Mat 27:55, 56.

²⁵ Ūguo noguo thigari ciekire. ²⁵ Na rĩri, hau mũtĩ-inĩ wa Jesu nĩhaarũngĩ nyina, na mwarĩ wa nyina na nyina, Mariamu mũtumia wa Kilcopa, na Mariamu Mũmagidali. ²⁶ Nake Jesu aakiona nyina, na mũrutwo ūria endete, marũngĩ ho, akiĩra nyina atĩri, Mũtumia ūyũ, mũrũguo nĩ ūcio!

26 Joh 13:23.

²⁷ Agicoka akĩira mũrutwo ūcio atĩri, Nĩ ūcio nyũkwa! Na gwata o hĩndĩ io mũrutwo ūcio akĩmũtwara agatũũre gwake.

28 Thab 22:15.

29 Thab 69:21;
Mat 27:48.

²⁸ Rĩri ringĩ, aamenya atĩ riu maũndũ mothe nĩ marĩku, nĩ getha ūhoro ūria mwandĩke ūrĩkie gwĩkĩka, Jesu akiuga atĩri, Nĩ'nyotĩ. ²⁹ Na haari na nyanja yaigĩtuo ho iiyũire thiki; magĩgĩthecerera rũthanju rĩa mũthobi thĩbanji iiyũire thiki, makĩmũtwarĩra kanua-inĩ. ³⁰ Nake Jesu aarĩkia gũkunda thiki ūcio, agĩkiuga atĩri, Ūhoro niwarĩka; akiĩnamia mũtwe, agĩtuĩkana.

30 Joh 17:45;
Mat 27:50.

31 Joh 19:14;
Gũcok 21:23.

³¹ Ningĩ tondũ nĩ mũthenya wa Ihaarĩria, ciimba itigatĩnde mitĩ igũrũ mũthenya wa thabatũ (nĩ gũkorũo thabatũ io yari mũthenya mũnene), Ayahudi magĩkĩhoya Pilato oige andũ acio aambe moĩnwo magũrũ, ciimba irutwo ciehario. ³² Thigari igĩgĩthĩi ikiunanga ūria wa mbere magũrũ, o na ūria ūngĩ waambĩtuo nake; ³³ no maakinya hari Jesu, mona niarĩkĩtie gũkua, magĩtiga kuuna magũrũ make; ³⁴ no ningĩ, mũthigari ūmwe akĩmũ-thecca na itĩmũ mbaru, nake, o aathecwo, akiura thakame na maĩ. ³⁵ Na ūria wonĩre ūguo niwe mũira, naguo ūira wake nĩ wa ma; nake nioĩ nĩ ma ekuuga, nĩ getha o na nyũi mwĩtikie. ³⁶ Amu-rĩ, gwekĩrũo ūguo nĩ getha ūhoro ūhingio, ūria wandĩkitwo atĩ, Ndari ihĩndĩ o na rĩmwe angĩnwo.

34 I Joh 5:6, 8.

35 Joh 21:24;
I Joh 1:1-3.

36 Thab 12:46;
Ndar 9:12;
Thab 34:20;
I Kor 5:7.

37 Zek 12:10;
Kũg 1:7.

38-42 Mat
27:57-61;
Mar 15:42-47;
Luk 23:50-55.

39 Joh 3:2; 7:50;
Thab 45:8;
Mat 2:11.

40 Joh 20:5-7.

³⁷ Na ningĩ ūhoro ūngĩ ūkaandĩkwo atĩri, Makarora ūria maathecire.

³⁸ Na thũtha ūcio Jusufu, wa kũria gwĩtagwo Arimathea, nake aari mũrutwo wa Jesu, no nĩ kũhitha aahithaga nĩ undũ wa gwĩtigira Ayahudi, ūcio akĩhoya Pilato rũtha arute mwĩri wa Jesu aũtware; nake Pilato akĩmũhe rũtha. Agĩgĩthĩi agĩtwara mwĩri wake. ³⁹ O na Nikodemo nake agĩthĩi, o ūria waambĩte gũthĩi kũri we ūtukũ, agĩtwara ndukanio ya manemane na thubĩri ingĩkinya ta ratĩri igana. ⁴⁰ Magĩgitwara mwĩri wa Jesu, makĩũ-thaya na matama ma gatani o hamwe na minyamũ io minungĩ wega, ta mũtugo wa Ayahudi wa gũthĩkana. ⁴¹ Na rĩri, handũ hau aambiĩrũo mũtĩ igũrũ haari mũgũnda, na mũgũnda ūcio thĩĩni hakagĩa na muungu wa gũthĩkana, mwerũ, ūtari waigwo mũndũ. ⁴² Handũ hau-rĩ, tondũ wa mũthenya ūcio wa Ihaarĩria ria Ayahudi (amu muungu ūcio wari hakuhi), nĩho maakĩgĩre Jesu.

1 Mat 28:1, 2;
Mar 16:1-4;
Luk 24:1, 2.

2 Joh 13:23;
20:13.

3 Luk 24:12.

5 Joh 19:40.

20 NA rĩri, mũthenya wa kwambĩrĩria kũmia Mariamu Mũmagidali akiroka mbĩrĩra-inĩ rũcinĩ tene, kũri o nduma, akiona ihiga rĩĩ ithengie muungu-inĩ. ² Agĩgiteng'era, agĩthĩi gwĩ Simoni Petero, na kwĩ mũrutwo ūria ūngĩ, ūria Jesu endete, akĩmera atĩri, Nĩmarutite Mwathani muungu-inĩ, na tũtũĩ harĩa mamũgĩte. ³ Petero agĩkũmagara o na mũrutwo ūcio ūngĩ, magĩthĩi marorete mbĩrĩra-inĩ. ⁴ Makĩgwata gũteng'era o erĩ, nake mũrutwo ūcio ūngĩ agĩkĩria Petero ihenya, agĩkinya muungu-inĩ mbere; ⁵ na aainamĩrĩra aarora thĩĩni, akiona matama maria ma gatani me maige thĩ, na ndatonye. ⁶ Simoni Petero nake agĩgĩũka, amũrũmĩrĩre, agĩ-

tonya muungu thini; nake akiona matama macio ma gatani me maige thi, ⁷ o na gitambaya nakio kiria kiari mutwe wake, gitaigitwo hamwe na matama macio ma gatani, ni gükunjwo giakunjitwo gikaigwo handu mwanya. ⁸ Hindi io murutwo ucio ũngi nake agigitonya, ucio waambire gükinya muungu-ini, nake akiona, agiitikia. ⁹ Amu nginya hindi io mati-amenyete wega ũhoro ũria wandikitwo, ati no mŭhaka acoke ariũke oime kwi aria akuũ. ¹⁰ Arutwo acio magigicoka kũinũka kwao muciũ.

¹¹ Na riri, Mariamu agitigwo arũngii muungu-ini nja akiriraga; agiki-inamirira o akiriraga, akibara muungu thini, ¹² akiona araka eri me na nguo njerũ maikaire thi, ũmwe agaikara mutwe-ini, na ũmwe magũrũ-ini, haria mwiri wa Jesu waigitwo. ¹³ Makimũria, Ūrarira ni ũndũ ki, mütumia ũyũ? Nake akimera atiri, Ni ũndũ nimarutite Mwathani wakwa, na ndiũ haria mamũgite. ¹⁴ O aarikia kuuga ũguo, akiihũgũra, akiona Jesu arũngii, na ndamenye niwe Jesu. ¹⁵ Nake Jesu akimũria, Ni ki gitũmite ũrire, mütumia ũyũ? nũ ũracaria? Nake akimwira atiriri, oi niwe mũrimi wa mũgũnda ucio, Mũhuri ũyũ, akorũo niwe ũmurutite haha, njira haria ũmũgite, 'thii ngamuoe. ¹⁶ Jesu akimwira, Mariamu-i. Nake akimũhũgũkira, akimwira na Kihibirania atiri, Raboni; nago no ta kuuga, Mũrutani. ¹⁷ Nake Jesu akimwira, Tiga kũ'nyita, amu ndiri ndiraambata 'thii gwĩ Ithe witũ; thii kũri ariũ a Awa, ũmere atiri, Ndi wa kwambata 'thii kũri Awa, na nowe Ithe wanyu; na kũri Ngai wakwa, na nowe Ngai wanyu. ¹⁸ Nake Mariamu Mũmagidali agithii akiira arutwo atiri, Ni nyonete Mwathani; na akimera ati niwe wamwira maĩndũ macio.

¹⁹ Ningi mũthenya o ucio wa kwambirira kiumia, gükinyite hwaĩ-ini, ni mirango ikahingwo kũu arutwo maari, ni ũndũ wa gwtigira Ayahudi, Jesu agiũka akirũgama gatagati-ini, akimera atiri, Gĩai na thayũ. ²⁰ Na aarikia kuuga ũguo, akimonia hi ciake o na mbaru. Nao arutwo mona Mwathani magikena. ²¹ Jesu agikimera ringi atiri, Gĩai na thayũ; o ta ũria Ithe witũ aandekirie ni, noguo ndamũreikia inyuĩ. ²² Na aarikia kuuga ũguo akima-hecherera, akimera, Iyũkiai Roho Mũtheru; ²³ andũ ariũ othe mwarekera mehia mao, nimaarekerũ; ariũ othe mwarega kũrekerera mehia mao, megũi-kara matarekeirũo.

²⁴ Na riri, ũmwe wa aria ikũmi na eri, na ni Toma ũria wetagwo Wamahatha, ucio ndaari nao hindi io Jesu okire. ²⁵ Tondũ ucio arutwo aria angĩ makimwira, Nituonete Mwathani. Nake akimera atiri, Itonete irema cia mĩthumari hi ciake, na ngatonya kiara giakwa irema-ini icio cia mĩthumari, na ngatonya guoko gwakwa mbaru-ini ciake-ri, ndingitikia o na hanini.

²⁶ Ningi matukũ maathira anana, arutwo ake maari kuo ringi kũu nyũmba thini, na maari na Toma. Nake Jesu agiũka, mirango iri mĩhinge, akirũgama gatagati-ini, akiuga, Gĩai na thayũ. ²⁷ Agicoka akiira Toma atiri, Rehe kiara giaku haha, ũrore hi ciakwa; na ũrehe guoko gwaku, ũtonye mbaru-ini ciakwa; na ũtuge gũtuika wa kũrega gwtikia, ũtuilke wa gwtikia. ²⁸ Toma agicokia akimwira atiri, Mwathani wakwa, Ngai wakwa! ²⁹ Nake Jesu akimwira atiriri, Wee tondũ niũnyonete, nikio witikitie; gũkena-ri, ni aria matonete, na no metikitie.

³⁰ Gwi ciama ingi nyingi Jesu ekire arutwo me ho, itaandikitwo mbuku ino; ³¹ no icio niciandikitwo ni getha mwtikie ati Jesu niwe Kristo, Mũrũ wa Ngai; na tondũ wa gwtikia mũgie na muoyo na ũndũ wa riitwa riake.

21 THUTHA ucio Jesu neonithirie arutwo ake ringi iria-ini ria Tiberia; na ũria eonithanirie ni ũũ: ² Simoni Petero, na Toma ũria wetagwo Wamahatha, na Nathanaeli wa na kũria Kana ya Galili, na ariũ a Zebedi, o na arutwo angĩ ake eri, andũ acio maari hamwe. ³ Nake Simoni Petero akimera atiri, Nii ndathii gũtega ciũngũyũ. Makimwira, O na ithui nitũ-

7 Joh 11:44.

9 Luk 24:46;
Atũm 24:32;
1 Kor 15:4.

12 Luk 24:4.

13 Joh 20:2.

14 Mar 16:9.

17 Ahib 2:11, 12;
Joh 14:12.

18 Mar 16:10.

19 Mar 16:14;
1 Kor 15:5.20 Luk 24:40;
1 Joh 1:1.

21 Joh 17:18.

22 KJam 2:7;
Joh 7:39;
Atũm 2:4.23 Mat 16:19;
18:18.

24 Joh 11:16;

14:5.
25 Joh 19:34;
20:20.

26 Joh 20:19.

27 Luk 24:39;
1 Joh 1:1.

28 Joh 1:1.

29 1 Pet 1:8.

30 Joh 21:25.

31 1 Joh 5:13;
Joh 11:27;
Rom 1:17.

1 Joh 20:19, 26.

2 Joh 1:41, 45;
20:24;
Mat 4:21.

- gũthii nawe. Magikiomagara magitonya marikabu; na ūtukũ ūcio matigana kũgwatia kindũ. ⁴ Na rucini gũgikia Jesu agikorũo arũngii rũterere-ini rũa iria; nao arutwo matiamenyaga niwe Jesu. ⁵ Nake Jesu agikimoria atiri, Ciana, mwĩ na kanyamũ ga kũria? Makimucokeria, Aca, tũtiri.
- 6 Luk 5:4-7. ⁶ Akimera, Ikiai rũgara mwena wa ūrio wa marikabu, na nimũkuona. Magigũkia, na hindi io rũkirema kũgucika ni ūria ciungũyũ ciingihite.
- 7 Joh 13:23. ⁷ Tondũ ūcio mũrutwo ūria wendetwo ni Jesu akiira Petero atiri, Ni Mwathani. Simoni Petero aakigua ati ni Mwathani, akiioha nguo yake (tondũ aari ūtheri), akirũga maĩ-ini. ⁸ Nao arutwo aria angĩ magiũka na macua iria nyinyi (tondũ matiarĩ haraya na rũterere, no ta itĩina ria makinya igana), magiũka makigucagia rũgara rũiyũire ciungũyũ. ⁹ Maakirikia kuumira rũterere-ini, makiona mwaki wa makara wakitio ho, na ciungũyũ ii njikire riiko, o na mũgate. ¹⁰ Nake Jesu akimera, Rehei ciungũyũ imwe icio mwanita. ¹¹ Nake Simoni Petero agikihaica macua akigucia rũgara akiruumiria rũterere rũiyũire ciungũyũ iria nene, igana ria mirongo itano na ciungũyũ ithatũ; ningi o na haria ciari nyingĩ ūũ, rũgara rũtiigana gũtuika.
- 12 Atũm 10:41. ¹² Nake Jesu akimera, Ūkai mwigagũre. Nao arutwo gũtiri wetire kũmũ-
13 Joh 6:11. ūria, Niwe ū? ni kũmenya niwe Mwathani. ¹³ Nake Jesu agithii, akioya
14 Joh 20:19, 26. mũgate, akimahe, o na ciungũyũ nacio. ¹⁴ Riu nĩrio ria gatatũ Jesu
15 Joh 1:42. * ¹⁵ Ningi maakirikia kwigagũra, Jesu akiũria Simoni Petero atiri, Simoni
wa Jona, wee-ri, niũnyendete kũri aya angĩ? Akimwira, Ī-ni, Mwathani,
wee niũũ nĩngwendete. Nake akimwira atiriri, Heaga tũgondu twakwa
16 Atũm 20:28; gĩa kũria. ¹⁶ Akimũũria ringi hingo ya kerĩ, atiri, Simoni wa Jona, niũ-
1 Pet 5:2, 4. nyendete? Akimwira, Ī-ni, Mwathani, wee niũũ nĩngwendete. Nake
17 Joh 13:38; akimwira atiriri, Rũthagia ng' Ondu ciakwa. ¹⁷ Agicoka akimũũria hingo ya
16:30. gatatũ, atiri, Simoni wa Jona, niũnyendete? Nake Petero akigua ūuru ni
ũndũ aamũũria hingo ya gatatũ, Niũnyendete? Agikimwira atiri, Mwathani,
wee niũũ maũndũ mothe; no ūkuona ati nĩngwendete. Nake Jesu aki-
18 Joh 13:36. mwira atiriri, Heaga ng' Ondu ciakwa gĩa kũria. ¹⁸ Ndakwira atiri, o ma,
ma, Riria wari mũnyinyi, niweohaga, ūgetwara o handũ wendaga gũthii;
19 Mat 16:24; riria ūgakũra-ri, ūgatambũrũkia moko, mũndũ ūngi akuohe, agũtware
2 Pet 1:14. handũ ūtangienda gũthii. ¹⁹ Na riri, oigire ūguo akiorota gũkua kũria ūcio
agakua agoocithie Ngai nakuo. Na aarikia kuuga ūguo agicoka akimwira,
Nũmirira.
- 20 Joh 13:23, 25. ²⁰ Nake Petero, aahũgũka, akiona mũrutwo ūria wendetwo ni Jesu
amomite thutha; na ni ūria wecokirie na thutha ctiirite hakuhi na githũri
kia Jesu riria maariaga irio cia hwai-ini, akimũũria, Mwathani, ūcio ūgũgũ-
kũnyanira nũ? ²¹ Petero aamuona, agikiũria Jesu atiri, Mwathani, mũndũ
22 1 Kor 4:5; ūyũ nake, atia? ²² Jesu akimwira atiriri, Ndenda aikare mũira wa ngoka,
11:26. hũjo ūkiri ūhoro waku? Wee nũmirira. ²³ Tondũ ūcio kiugo kiu giki-
hũnja kũri ariũ a Ithe witũ, gũkiirũo ati mũrutwo ūcio ndagakua; indĩ Jesu
ndaigana kũmwira ndagakua, ni kũmwira aamwirire atiri, Ndenda aikare
24 Joh 15:27; mũira wa ngoka-ri, ūcio ūkiri ūhoro waku?
19:35. ²⁴ Ūcio niwe mũrutwo ūria ūheanite ūira wa maũndũ maya, na nowe
wamaandikire; nagu ūira wake, itũhĩ nitũũ no wa ma.
- 25 Joh 20:30. ²⁵ O na kwi maũndũ mangi maingĩ Jesu ekire, namo mangiandikwo ūmwe
ũmwe mathire, ngwigereria ati o na thi yothe ari yo ndĩngĩganira mabuku
maria mangiandikwo.

* v. 15-17. Thĩini wa rũthĩomi rũa kiyunani kwi na ciugo igiri itaũrtwo haha "kwenda".
Twahota gũtaũra ūũ:—

15. . . . Simoni wa Jona, wee-ri, niũnyendete kũri aya angĩ? Akimwira, Ī-ni, Mwathani,
wee niũũ ati ndĩ mũrata waku. . . . 16 Akimũũria ringi hingo ya kerĩ atiri, Simoni wa
Jona, niũnyendete? Akimwira, Ī-ni, Mwathani, wee niũũ ati ndĩ mũrata waku. . . .

17 Agicoka akimũũria hingo ya gatatũ atiri, Simoni wa Jona, ni mũrata wakwa? Nake
Petero akigua ūuru ni ūndũ aamũũria hingo ya gatatũ, ni mũrata wakwa? Agikimwira
atiri, Mwathani, wee niũũ maũndũ mothe; no ūkuona ati ndĩ mũrata waku.